УзССР Давлат китоб палатаси
Инв. №

Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 71 (8.269) ◆ 1993 йил ◆ 22 апрель, пайшанба ◆ Нархи 5 сўм

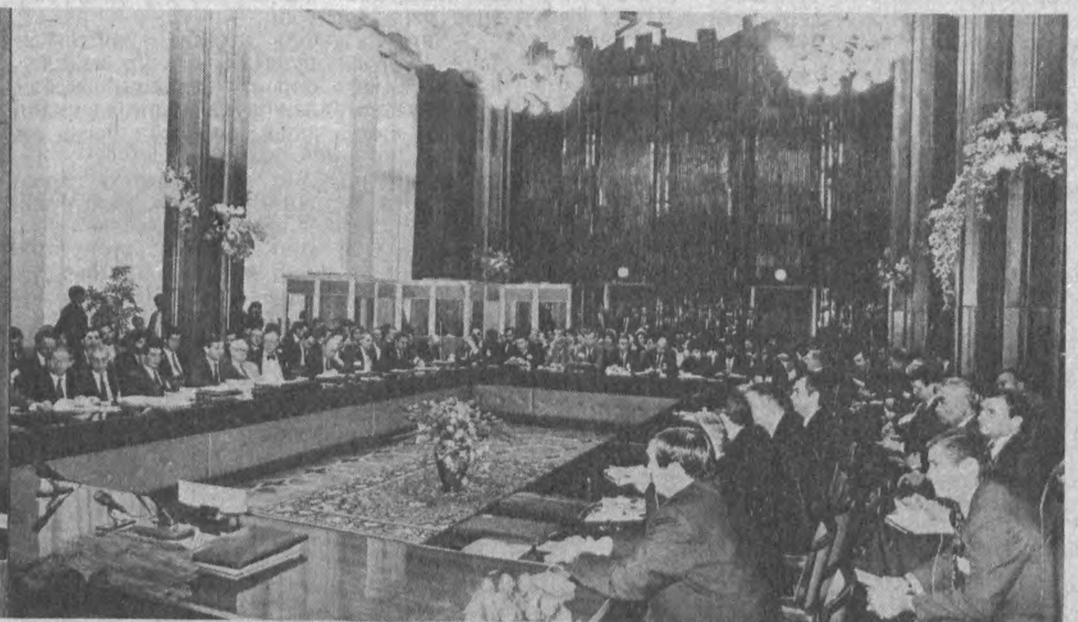

● Суратларда: анжуман пайти.

Р. Нуриддинов олган суратлар.

УМУМЖАҲОН ИҚТИСОДИЙ АНЖУМАНИ МАЖЛИСИ

Умумжаҳон иқтисодий анжумани дунёнинг энг обрўли халқаро ташкилотларидан бири ҳисобланади. 1971 йилда тузилган бу ташкилот ўз сафига АҚШ, Швейцария, Туркия, Ҳиндистон, Бангладеш каби кўплаб мамлакатлардан йирик иқтисодчилар, банк-молия соҳаси билимдонлари, тажрибали олим ва мутахассисларни жамлаган. Эътиборли халқаро ташкилот дунё иқтисодиётининг муаммолари, тараққиёт истиқболлари хусусида қимматли маслаҳатлар беради. Айниқса, унинг ривожланиш йўлига ўтган мамлакатларнинг жаҳон бирлашув жараёнига кириши хусусида бераётган маслаҳатлари фойдалидир. Халқаро ташкилотнинг маслаҳатлари жаҳонга юз очаётган мустақил Ўзбекистонимиз учун ҳам ғоят қимматли экани табиий. Шу жиҳатдан олганда, анжуман мажлисининг Ўзбекистонда ўтказилиши айни муддао бўлди.

Жаҳоннинг энг йирик халқаро ташкилотлари ҳамда 30 та мамлакат миллий компаниялари, фирмалари ва банклари раҳбарлари ана шу мақсадда 20 апрель куни Тошкентга келдилар.

Тошкент тайёрагоҳида меҳмонларни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов, республика ташқи ишлар вазири С. Сафоев, Тошкент шаҳар Ҳокими А. Фозилбеков кутиб олди.

Шу куни Халқлар дўстлиги саройида анжуман мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисни умумжаҳон иқтисодий анжумани президенти Клаус Шваб очди ва Ўзбекистон билан яқиндан танишишга имконият яратилгани учун Ўзбекистон Президентига миннатдорчилик билдирди.

Шундан сўнг Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов йиғилганларга Ўзбекистоннинг ўз тараққиёт йўли, мамлакатимизда кечаётган иқтисодий, сиёсий ислоҳотлар, республика раҳбариятининг чет эл сармоясини иқтисодиётимизга жалб этиш ҳамда халқимизни ижтимоий ҳимоялаш, унинг тинч турмуш ва меҳнат шароитини таъминлаш йўлида амалга ошираётган ишлари хусусида сўзлаб берди.

Сўнгра мажлис қатнашчилари Президент Ислом Каримов иштирокида муҳокама этилаётган масалалар юзасидан мунозара юритдилар.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов ва Бош вазир ўринбосари Ў. Султонов анжуман иштирокчиларига мамлакатимизда хусусийлаштиришнинг амалга оширилиши, чет эл сармояларини жалб этишда иқтисодиётнинг етакчи тармоқлари, сармоялар жалб этиш омиллари ҳамда уни таъминлаш этувчи қонуний асослар ҳақида ахборот бердилар.

Тушдан сўнг анжуман қатнашчилари секцияларга бўлиниб, банк фаолияти ва молия, қишлоқ хўжалиги, телеалоқа тармоқлари, энергетика ва маъдан заҳиралари, енгил саноат муаммолари борасида фикрлашдилар.

— Мен Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов билан Давосда икки бор учрашиш шарафига муяссар бўлганман,— деди иқтисодий анжуман президенти ЎзА мухбири билан суҳбатда, — бу ерга келиб, мамлакатингиз иқтисодиётидаги ислоҳотлар билан яқиндан танишгач, Ўзбекистоннинг яқин 10 — 15 йил ичида жаҳоннинг энг ривожланган мамлакатлари қаторига чиқишига амин бўлдим. Келажакда Ўрта Осиёнинг маркази бўлиш Ўзбекистон зиммасига тушади. Шу сабабли биз Ўзбекистон билан амалий ҳамкорлик қилишдан манфаатдормиз. Мамлакатингизга чет эл сармояларини жалб этишда, янги қўшма корхоналар барпо этишда кўмаклашиш ниятидамиз.

Йирик мутахассис ва таниқли жамоат арбобидан бундай умидбахш сўзларни эшитиш қувончлидир.

Амалий мунозаралар, мусоҳаба ва фикрлашувлардан сўнг меҳмонлар Ўзбекистон пойтахтининг дилкушо жойларини томоша қилдилар, корхоналарда бўлиб, меҳнат аҳли билан учрашдилар.

Умумжаҳон иқтисодий анжумани иштирокчилари шу куни кечга яқин Урганч шаҳрига жўнаб кетишди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

ЎЗБЕКИСТОН Республикасининг Президенти Ислом Каримов 21 апрель куни Ўзбекистонга расмий ташриф билан келган нуфузли халқаро ташкилот делегацияси — Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик Кенгашининг шу кенгаш президенти, Швеция Қироллиги ташқи ишлар вазири Маргарета Аф Углас хоним бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.

Ислом Каримов меҳмонларга Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар тўғрисида, республика раҳбариятининг минтақада тинчлик ва барқарорликни таъминлаш борасида, инсон ҳуқуқларига риоя этиш борасида қилинаётган ишлар тўғрисида сўзлаб берди. У Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича Кенгаш Ўзбекистоннинг Европа мамлакатлари билан ҳар томонлама алоқаларни кенгайтиришига муносиб улуш қўшади ва Марказий Осиё сиёсий муаммоларини тинч йўл билан ҳал этишга кўмаклашади деб умид билдирди.

Маргарета Аф Углас хоним Ўзбекистон билан яқиндан танишиш имкониятларини яратганликлари учун миннатдорчилик изҳор этди.

Шу куни делегация аъзолари Ўзбекистон Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Борис Бугров томонидан қабул қилиндилар. Делегация аъзолари республика Олий Кенгаши инсон ҳуқуқлари бўйича комитетда ҳам суҳбат ўтказдилар.

Меҳмонлар шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Содиқ Сафоев билан ҳам учрашдилар. Ўзбекистон Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги диний ишлар бўйича комитетда улар республикада фаолият кўрсатаётган турли диний ташкилотларнинг вакиллари билан суҳбатлашдилар. Меҳмонлар Тошкент дипломатия ва жаҳон иқтисодиёти университетида ўтказилган «Думалоқ стол» атрофидаги баҳсда ҳам иштирок этдилар. Унда жамоат ташкилотлари, партиялар, ижодий уюшмалар, миллий-маданий марказларнинг вакиллари қатнашдилар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсатининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ЎН ИККИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати **қарор қилади:**

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн иккинчи сессияси 1993 йил 6 майда Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси

Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 20 апрель.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн иккинчи сессияси муҳокамасига қуйидаги масалаларни киритиш назарда тутилади:

1. «Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида.
2. Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди тўғрисидаги Қонун лойиҳаси ҳақида.
3. Ўзбекистон Республикаси билан Тожикистон Республикаси ўртасидаги Дўстлик, ҳамжиҳатлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартномани ратификация қилиш ҳақида.
4. Ўзбекистон Республикаси билан Қирғизистон Республикаси ўртасидаги Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартномани ратификация қилиш ҳақида.
5. «Ер солиғи тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
6. «Суғурта тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
7. «Валютани тартибга солиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
8. «Маҳаллий солиқлар ва йиғимлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
9. «Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
10. «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
11. «Ҳокимлар ва маҳаллий давлат ҳокимиятининг вакиллик органлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
12. «Турар-жой фондини хусусийлаштириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
13. «Мулкчилик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги Қонун лойиҳаси тўғрисида.
14. «Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги Қонун лойиҳаси тўғрисида.
15. «Тадбиркорлик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги Қонун лойиҳаси тўғрисида.
16. «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги Қонун лойиҳаси тўғрисида.
17. «Ер тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги Қонун лойиҳаси тўғрисида.
18. «Маҳсулот белгилари ва хизмат кўрсатиш белгилари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
19. «Ўзбекистон Республикасидаги корхоналар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги Қонун лойиҳаси тўғрисида.
20. Ўзбекистон Республикаси ҳаво кодекси лойиҳаси тўғрисида.
21. Халқаро фуқаро авиацияси тўғрисидаги конвенцияга доир тузатишларни ратификация қилиш ҳақида.
22. «Умумфойдаланишдаги ҳаво, темирйўл, ички сув ва автомобиль транспорти йўловчиларининг давлат мажбурий шахсий суғуртаси тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
23. «Жамиятни ахборотлаштириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
24. «Алоҳида муҳофаза қилинадиган табиий ҳудудлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
25. Ўзбекистон Республикасининг «Соғлом авлод учун» орденини таъсис этиш тўғрисида.
26. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.
27. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсатининг қарорларини тасдиқлаш тўғрисида.
28. Ўзбекистон Республикасининг давлатлар ҳамда ажнабий шахслар ўртасидаги инвестицияга доир низоларни ҳал этиш тартиби тўғрисидаги конвенцияга қўшилиши ҳақида.
29. Айрим қонун ҳужжатларига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш тўғрисида.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ ҚЎМИТАСИДАН

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотлари қўмитаси 1994 йилги Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат мукофотига асарларни тақдим этиш муддати 1993 йил 30 апрелдан шу йилнинг 1 сентябригача белгиланганини маълум қилади.

Асарларни тақдим этиш ва уларга ҳужжат тайёрлашда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотлари тўғрисидаги 1991 йил 6 февраль қарори билан тасдиқланган низомга амал қилиш керак.

Асарларни тақдим этиш ва уларга ҳужжат тайёрлаш билан боғлиқ барча масалалар юзасидан қуйидаги манзилга мурожаат этиш мумкин:

700003, Тошкент шаҳри, Туроб Тўла кўчаси, 1-уй. Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотлари қўмитаси (2-қават, 217-хона).

Маълумот учун телефонлар: 45-72-46, 45-75-25.

ТАЛАБ ОРТМОҚДА

ШАҲРИМИЗДАГИ «Янгилик» трикотаж буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни харидорлар севиб харид қилишади.

Корхонанинг ҳар туманда биттадан шохобчаси мавжуд бўлиб, улар жойларнинг ўзида аҳолига хизмат кўрсатишни йўлга қўйишган. Шунингдек ана шу шохобчаларда буюртма олиш ҳам мавжуд. Олинган буюртмалар сифатли ва вақтида бажо келтирилишига мутасаддилар кафолат бера олишади. Омилкорлиқ туфайли корхонада ҳар ойда 7 миллион сўмдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда.

Гули МАЖИДОВА.

Шоҳида Каримова «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг моҳир ишчиларидан бири ҳисобланади. Кўплаб ёшларга мураббийлик қилган бу опахон томонидан тайёрланаётган маҳсулотлар ҳар доим сифатли адо этилади.

СУРАТДА: Шоҳида Каримова.

Андрей Пишненко сурати.

САМОЛЁТСОЗЛАР ИШТИЁҚИ

ШАҲРИМИЗДАГИ йирик корхоналардан бири В. Чкалов номидаги авиасозлик ишлаб чиқариш бирлашмасида кейинги вақтда ёшлар билан ишлаш борасида анча тадбирли ишлар амалга оширилмоқда. Бу ишни кўпроқ Ўзбекистон Халқ демократик партияси Ҳамза тумани кенгашининг фаоллари олиб боришмоқда.

Куни кеча ёшларнинг 1-ётоқхонасида бўлиб ўтган шундай тадбир жуда қизиқарли ўтди. Унда корхона бошланғич партия ташкилотининг котиби Андрей Дарасеевич ҳамда кенгаш котиби Ботир Ғойибназаровлар иштирок этишди.

Тадбирда қатнашганлар ҳозирги пайтда олиб борилаётган ишлар ҳақида жуда кўплаб саволлар билан мурожаат этишиб, ҳар бир саволга тўлиқ жавоб олганликлари туфайли партияга аъзо бўлиш иштиёқи пайдо бўлганлигини айтдилар.

Ҳамза тумани кенгашининг фаоллари шу куни икки ёшга партия аъзолиги билетини топширишди. Шунингдек, бошқа яна жуда кўплаб ёшлардан Ўзбекистон Халқ демократик партияси аъзолигига аризалар қабул қилинди.

Гулзода МАМБЕТОВА.

ЎЗ ИШИНИНГ УСТАЛАРИ

ТОШКЕНТ машинасозлик лойиҳалаш бюроси қошида ташкил этилган «Техник» илмий ишлаб чиқариш кичик корхонаси яқинда ўз фаолиятининг бир йиллигини нишонлади.

Кичик корхона атрофида жипслашган малакали муҳандислар томонидан ишлаб чиқилган ускуналар халқ хўжалигининг турли-туман соҳалари вакилларида жуда катта қизиқиш уйғотаётир.

«Техник» ходимлари яратган асалари заҳарини йиғишга мўлжалланган ўзига хос асбоб, ҳар хил ҳажмдаги ёғочларни қайта ишловчи ускуналар, арралар, 850 та тухумга мўлжалланган ва электр қуввати бўлмай қолган вақтда ўзи шароитга мослашиб оладиган инкубатор ва яна қатор ихтиролар шулар жумласидандир.

Яқинда «Техник» кичик корхонаси жамоаси хўжалик ҳисобидаги «Турон» илмий-ишлаб чиқариш маркази билан мустаҳкам алоқа боғлашга муваффақ бўлди. Натижа кутилгандан ҳам зиёда бўлди. «Техник» муҳандислари турончиларнинг ранг-баранг кўринишли, сувга чидамли кулолчилик плиталари тайёрлаш услубини ўрганиб чиқиб уларни амалда ясаш имконини берувчи саноат ускунасининг лойиҳасини чиздилар. Эндиги вазифа — ана шу ускунанинг дастлабки тажриба намунасини ясашдир.

Умид СОДИҚОВ.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Шавкат Йўлдошев бошчилигидаги делегация Туркия Республикасининг Президенти Турғут Ўзолнинг дафн маросимида қатнашиш учун Тошкентдан Анқарага жўнаб кетди.

● Тожикистоннинг Ленинобод вилояти вакиллари Фарғонага ташриф буюрдилар. Улар вилоят ҳокимлигида ўзаро иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантириш юзасидан аҳдлашиб олдилар, шаҳар ва қишлоқлар меҳнаткашлари билан учрашдилар.

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Фармони билан Наманган вилоят мусиқали драма ва комедия театрининг артисти Камолиддин Раҳимов Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

● Қишлоқ хўжалик фанлари академияси раёсатининг мажлисида шу йил март ойида республика қишлоқ хўжалиги ходимлари тармоқ кенгашида қабул қилинган қарорларни бажариш чора-тадбирлари тўғрисидаги масала муҳокама этилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Олмаота шаҳрида Қозоғистон Республикасининг Президенти, Оролни қутқариш халқаро жамғармаси президенти Нурсултон Назарбоев раислигида жамғарма бошқарувининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Марказий Осиё давлатларининг вакиллари иштирок этган ушбу мажлисда мазкур жамғарма ижроия маъмурияти ҳақидаги қоида тасдиқланди, ташкилий масалалар кўриб чиқилди.

● Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги қароргоҳида Ҳамдўстлик давлат раҳбарларининг навбатдаги учрашувини илгари эълон қилингандек 30 апрелда эмас, балки 28 апрелда ўтказиш режалангапнлиги маълум қилинди.

● Россия иш билан бандлик давлат комитети 1993 йил 1 апрелга келиб мамлакатда 730 минг нафар ишсиз рўйхатга олинганлигини маълум қилди. Бу мамлакат фаол меҳнатга лаёқатли аҳолисининг бир фоизини ташкил этади.

● Россия Федерациясининг қарийб 7 минг фермери молиявий аҳволлари ёмонлашганлиги муносабати билан ўзларига ажратилган ердан воз кечди.

● Москва ички ишлар идоралари 18 ёшга тўлган, муқаддам судланмаган ва асаб касалликлари билан рўйхатга олинмаган фуқароларга газ қуролига эга бўлиш лицензиясини бера бошладилар.

ХОРИЖДА

● Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош котиби Бутрос Ғолий уч кунлик ташриф билан Брюсселга келди. Бу ерда у НАТО раҳбарлари билан Югославиядаги аҳвол бўйича музокаралар ўтказади.

● Америка Қўшма Штатлари Европа иқтисодий ҳамжамиятига аъзо бўлган 12 мамлакатга савдо соҳасида муайян жазо чоралари қўллашга қарор қилди. Бунга ушбу ҳамжамият билан АҚШ ўртасида савдо-сотиқ соҳасидаги келишмовчиликлар сабаб бўлди.

● Араб валюта жамғармаси маълумотларига кўра Ироқнинг Қувайтга қарши уруши туфайли Форс кўрфазида юз берган танглик оқибатида араб давлатлари 676 миллиард доллар йўқотганлар. Бу жами 21 араб давлатининг 18 ой мобайнида ишлаб чиқарадиган ялпи миллий маҳсулотига тенгдир.

● Америка Қўшма Штатларининг тергов идоралари Техасдаги фожиа сабабларини текширишга киришдилар. Маълумки, бу шаҳардаги бинолардан бирига қамалиб олган ўта диндор шахслар маъмурлар танклар ёрдамида бостириб кира бошлагач, бинога ўт қўйдилар. Оқибатда 86 киши, шу жумладан 17 бола ҳалок бўлди.

● Собиқ СССР раҳбари Никита Хрушчевнинг 57 яшар ўғли Сергей Хрушчев Америка Қўшма Штатларида доимий истиқомат қилувчи фуқаро мақомини олди. У 1989 йилдан бери Род-Айленд штатидаги Провиденс университетида сиёсий фанлардан дарс бермоқда.

● Японияга расмий ташриф буюрган Қирғизистон Президенти Асқар Акаев мамлакат императори Акахито билан учрашди. Токиода ҳар икки давлат ўртасида ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган қатор ҳужжатлар имзоланди.

● Хитойнинг Урумчи шаҳрида Европа билан Осиёни боғлайдиган қитъалараро кабель ўтказиш тўғрисида битим имзоланди. Бу кабель Шанхайдан Берлингача 20 минг 750 километрга чўзилади. Унинг ётқизилиши натижасида Евроосиёда жойлашган 13 давлат ўзаро ахборот айирбошлаш имконига эга бўлади.

● Дори-дармон ишлаб чиқарадиган жаҳондаги 15 та энг йирик компания XX аср ўлати — СПИДга қарши ёлғиз кураша олмасликларига ишонч ҳосил қилгач, куч-ғайратларини бирлаштиришга қарор қилдилар.

Маҳалладош

«МАҲАЛЛА» ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР БЎЛИМИ ВА «ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ҚЎШ САҲИФАСИ

** «Маҳалла» дастури қандай бажарилмоқда?*

МУАММОЛАР ҲАЛ ЭТИЛМОҚДА

⊙ Ҳозирги иқтисодий қийинчиликлар даврида «Маҳалла» дастурининг бажарилиши, жамоаларда юзага келган ижтимоий муаммоларни ҳал этиш жуда муҳимдир. Бу борада Акмал Икромов туманидаги «Пахтакор» маҳалласида ибратли ишлар амалга оширияпти. Маҳалла комитетининг раиси Наримон ака Маҳсумов биз билан суҳбатда қуйидагиларни гапириб берди:

— Комитетимиз аъзолари, фаолларининг асосий диққат-эътибори маҳалла ҳудудини обсдонлаштириш, хонадонларда юзага келган қийинчиликларни бартараф этишга яқиндан кўмак беришга қаратилган. Ўтказилаётган йиғилишларда мана шу вазифа атрофлича муҳокама этилиб, режалар белгиланмоқда.

Район ҳокимлиги ва шаҳар канализация бошқармаси раҳбарларининг яқиндан кўрсатган ёрдамлари туфайли Марс кўчаси, Марс тор кўчаси, Марс берк кўчаси, Қуёш нури кўчаси, Уйғур тор кўчаларида канализация қувурлари ўтказилиб, уларга хонадонлардаги қувурлар уланди. Улуғбек, 6-Улуғбек тор кўчаси, Карвон берк кўчаси, Қизил толзор ва бошқа бир қанча кўчаларда канализация қувурлари ўтказиш учун шаҳар канализация бошқармасига мурожаат қилдик. Айни пайтда лойиҳалаш ишлари амалга оширияпти. Ҳозирги кунда канализация мавжуд Уйғур тор кўчаси, Интузиас кўчаси, Қуёш нури тор кўчалари ўйилиб таъмирлаш ҳолатига келиб қолган. Биз бир неча бор шу масала ҳамда кўча ариқларига темир бетон новлар ётқизиш тўғрисида тегишли идораларга мурожаат қилдик. Лекин бундан биронта натижа чиқмаяпти. Тегишли мутасаддилар бу ишда ёрдам берсалар яхши бўларди.

«Маҳалла» дастурини бажариш учун белгиланган вазифаларни ўз вақтида амалга ошириш ҳар биримизнинг эътиборимизда. Ўтган йили ўзимиз ҳомий топиб узунлиги 30 метр, кенглиги 3,5 метрли бостирма қурдик. Бу жойга ўриндиқлар ҳам ўрнатилди. Ободонлаштириш ишлари марказий чойхона, шунингдек Марс ҳамда Уста Усмонов кўчаларида жойлашган чойхоналарда ҳам амалга оширилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, айни пайтда маҳалламиз ҳудудида катталар поликлиникаси, болалар поликлиникасининг бўлими, иккита болалар боғчаси, озиқ-овқат ҳамда сабзавот-мевалар билан савдо қилувчи дўконлар ишлаб турибди.

Маҳаллада уюштирилаётган ҳашарлар ҳам яхши самара бермоқда. Бир сўз билан айтганда, «Маҳалла» дастурининг жамоамизда юзага келган муаммоларни ҳал этишдаги аҳамияти жуда беқиёс бўлаётир.

Самад ШОДМОНОВ.

** Маҳалла—ёшлар—жамоатчилик*

ТАРБИЯГА БАҒИШЛАНГАН МУЛОҚОТ

МАЪЛУМКИ, Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги халқ ижоди ва маданий-маърифий ишлар республика маркази, Ўзбекистон давлат телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи ва республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси ҳамкорликда «Ёшлар тарбиясида жамоатчиликнинг ўрни» мавзуидаги суҳбатни ўтказиб келяпти. Ёдингизда бўлса, дастлабки суҳбат Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи кичик залида шу йилнинг 9 февралида бўлган эди.

Иккинчи мулоқот учун маҳалла оқсоқоллари, мураббийлар, ёзувчилар, олимлар, маданият ходимлари ва ёшлар Чилонзор туманидаги «1-Чарх-Камолон» маҳалласи чойхонасига тўпланишди. Чойхона ниҳоятда дид билан безатилган, ўзбек меъморчилик санъати асосида қурилган бўлиб, кишининг баҳри-дилини очади.

Давра суҳбатини Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги халқ ижоди ва маданий-маърифий ишлар республика маркази директори Деҳқонбой Ҳусанов ҳамда республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Шукур Темуровлар олиб боришди.

Мулоқотнинг, «1-Чарх-Камолон» маҳалласи чойхонасида олиб борилишининг боиси шундаки, мазкур маҳаллада кейинги ўн йил мобайнида биронта оиланинг ажралиши қайд этилмаган. Қувонч билан шуни қўшимча қилиш лозимки, жамоада ҳеч бир жиноий ишга қўл урган кишилар ҳам йўқ.

Тадбирда сўзга чиққан шу маҳалла комитети раиси, иқтисод фанлари номзоди Тўлқин Йўлдошев, республика маданият, маданий-маърифий бошқармаси бошлиғи Рустам Хўжаев, профессор Ойшахон Тўраева, республика хотин-қизлар комитети раисининг муовини Дилбар Ғуломова, 12 фарзандни муносиб тарбиялаган Шайхонтоҳур туманидан Сожида ая Зупарова, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди Тўхтабоев, шоир Нормурод Нарзуллаев, Чилонзор туманидаги 114-мактаб директори Мастура Убайдуллаеваларнинг тарбиявий аҳамиятга молик сўзлари зўр қизиқиш билан тингланди. Улар бола тарбиясида энг аввало ота-она ўрни, фарзандларнинг

эса бурчи беқиёс эканлигини таъкидлашди. Шунингдек, маҳалла билан мактаб ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш, бир болага етти қўни-қўшни ота-она, деган нақлга амал қилиб, бутун маҳалла ёшларга бефарқ бўлмаслиги лозимлиги тўғрисида тўхталишди. Бундан ташқари, кўпроқ болалар учун китоблар нашр қилиш, маҳаллаларда кўчма кутубхоналар ташкил этиш, бу билан ёшларни илм-маърифатга йўналтириш, зукко ёшларимизгина келажагимиз равнақини белгилаши мумкинлиги айтиб ўтилди.

Тадбирдан сўнг, давра суҳбатида қатнашган ёшлар фикрини билмоқчи бўлиб, улардан айримларини суҳбатга тортдик.

● **Тоҳир ҚОЗОҚОВ, Низомий номли муаллимлик институти V курс толиби:**

— Аввало бугунги суҳбатни ташкил қилганларга раҳмат. Аммо мулоқотга ёшларни ҳам жалб этиш керак, деб ўйлайман. Негаки, халқимизда «Бир каттадан, бир кичикдан маслаҳат сўра» деган ибора бор. Биз кўпроқ шу ёшлар орасидамиз. Шу нуқтаи назардан бундай баҳсталаб мунозараларда улар ҳам иштирок этишса, фақат насиҳатлар эшитмасдан ўз фикрларини билдиришларини истар эдик...

Тоҳиржоннинг сўзини, унинг тенгдошлари Баҳодир Мирзаолимов, Шарофжон Сариев, Хайрулла Мирзаев, Зафар Тошпўлатовлар ҳам маъқуллашди.

Қизиқарли ўтган мулоқотда Ўзбекистон халқ ҳофизлари Фаттоҳхон Мамадалиев, Очилхон Отахонов, хонанда Марямхон Сатторовалар ўз қўшиқлари билан иштирок этди. Йўлдош Охунбобоев номли ёш томошабинлар театри артистлари «Одобнома» спектакли ва «Мулзам» миниатюрасидан лавҳалар қўйишди.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

СУРАТЛАРДА: «1-Чарх-Камолон» маҳалласи чойхонасидаги «Ёшлар тарбиясида жамоатчилик ўрни» мавзусидаги суҳбатдан лавҳалар.

Алимурод Мамадаминов суратлари.

ЗАНГИОТА маҳалласи фаоллари билан шу ҳудудда жойлашган Ҳ. Ниёзий номли 85-ўрта мактаб жамоаси ўртасида кўп йиллардан бери ҳамкорлик йўлга қўйилган. Шу боисдан бўлса керак, маҳаллада яшаётган ёшларнинг бўш вақти доимо унумли ўтади. Ҳар икки жамоа ўзаро келишган ҳолда таълим-тарбиянинг ўзига хос томонларини излаб топишаётгани туфайли қувончли ютуқлар қўлга киритиляпти.

— Маҳалла комитетининг раиси Мирвали ака жуда ажойиб инсон, тиниб-тинчимас, жонкуяр мураббийдир, — деди мактаб директори Дилором опа Жавҳарова биз билан суҳбатда. — Бу киши илгари мактаб ота-оналар кенгашининг раиси сифатида бизга яқиндан кўмак берган эдилар. Маҳаллага раис бўлиб сайланганларидан кейин ҳам ўша кезлари таълим-тарбия борасида ўзлари бошлаган хайрли ишларни ниҳоясига етказишга ҳаракат қиляптилар.

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

Мактаб раҳбари ҳақ гапларни айтганини бугунги кунда маҳалла фаоллари олиб бораётган ишлардан ҳам билиш мумкин. Чорак якунлари бўйича мактабда ташкил этилаётган йиғилишларда у киши албатта иштирок этиб, ота-оналарнинг ҳам ташриф буюришини таъминлаяпти. Бўш ўзлаштираётган болаларнинг ота-оналари билан комитет аъзолари суҳбатлар ўтказишади. Керак бўлса ўз ёрдамларини аяшмайдилар. Ҳар йили илм даргоҳи биносини жорий таъмирлашда ҳам фаолларнинг қўшаётган ҳиссаси катта бўляпти.

Яна бир диққатга сазовор жойи, маҳалладаги кексалар, ўз меҳнати ва оиласи билан обрў қозонган кишилар тез-тез мактабга ташриф буюришяпти. Нуроний отахонлардан Ҳабибулла Ғуломов, Убайдулла Орипов, Мирсоат Мирмусаевларнинг ўз ҳаёт йўллари ҳақидаги ҳикоялари ўқувчиларда катта тассурот қолдирди. Улар сўзсиз, мана шундай олижаноб инсонлардек яшашга ҳаракат қилаётганларини яққол ҳис қилиш мумкин.

Маҳалла хотин-қизлар кенгашининг раиси Нортожи опа Зиёвутдинова ҳам турли кечалар уюштириш, мактабда таълим олаётган қизлар иштирокида «Қизлар клуби»ни ташкил этишга яқиндан кўмаклашяпти. Кенгаш аъзоларининг беминнат ёрдами туфайли каштачилик билан машғул бўлган «Моҳир қўллар» тўгараги иштирокчилари республика кўрик-танловида қатнашиб, муносиб ўринни қўлга киритдилар.

Зангиоталиклар келажагимиз бўлган мактабга, таълим-тарбияга ҳар қанча меҳнат сарф қилинса бу албатта ўз самарасини беришини чуқур ҳис қиладилар. Шу боис ҳам биз юқорида тилга олган иоратли ишлар амалга ошириляпти.

Сайфулла ШОКИРОВ.

** «Соғлом авлод учун» танловига*

ҚУТЛУҒ ИНЪОМ

АВВАЛО шуни айтиб ўтиш жоизки, соғлом ва баркамол авлодни камол топтириш масаласи республикамизда анча илгари кўтарилган эди. Бинобарин, Президентимиз Ислом Каримовнинг дастлабки Фармонларидан бири 1—5-синфларга текин нонушта бериш, мактаб ва боғча ходимларига бир қанча имтиёзлар яратиш ҳақида эди. Булар соғлом авлодни вояга етказиш йўлидаги саъй-ҳаракатдир.

Юртбошимиз имконият бўлди дегунча республика сармоясидан мактаб, ёш авлод йўлида харж қиламиз деб даъват қилганининг неча бор гувоҳи бўлдик. Ҳа, мустақил Ўзбекистон раҳбари таъкидлаганидек, Ўзбекистон — келажаги буюк давлат. Бундай юртни эса ҳар томонлама етук, баркамол авлодгина яратади. Шу боис ҳам ҳеч бир мамлакатда бўлмаган «Соғлом авлод учун» орденини таъсис этишга қарор қилингани қалбимизда ифтихор туйғуларини уйғотди.

Ҳар куни мактаб ҳаётини кузатиб, болаларда кейинги пайтда илмда ҳам, соғлиқда ҳам яхши томонларга бурилиш бўлаётганини туяман. Илм даргоҳларида ками да 300—700 бола навбатма-навбат бепул нонушта қилаётгани ва берилаётган нознеъматлар тўлиқ болаларга етиб бораётганини кўриб, давлатимиз нақадар ўз вақтида саховат кўрсатганига тасанно айтасан киши. Очиғи, ҳақиқатан болажонларимизга ана шу инъом зарур эди. Бу ишнинг мактабда ташкил этилганлиги айни муддао бўлиб, биринчидан муаллимларнинг қаттиқ назорати остида ўқувчилар имтиёздан баҳраманд, иккинчидан эса ҳозирги тақчил бир вазиятда болаларимизда етишмаётган озуқий қувватни қисман нонуштадан олиш мумкин.

Шу жиҳатдан олганда пойтахтимизнинг Чилонзор туманида ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда. Яқинда туман ҳокимлигининг ташаббуси билан 12—14 ёшли иқтидорли болалар ўртасида турли фанлар бўйича «Наврўз юлдузлари» танлови ўтказилди. Ғолибларга кейинги йил Наврўз айёмигача ҳар ойда 1000 сўмдан стипендия таъсис этилди. Уларга таълим-тарбия берган муаллимларга ҳам қимматбаҳо совғалар топширилди. Мукофотланганлар орасида тумандаги 138-мактаб директори, Ўзбекистон халқ таълими аълочиси Дилбар Азимова ҳам бор эди. У шундай деди:

— Салкам 35 йилдан бери маорифда ишлайман. Иқтидорли болаларга ва уларни тарбиялаган муаллимларга бу қадар эътиборни биринчи бор кўриб турибман. Чилонзор тумани ҳокимлиги ушбу ташаббусга катта маблағ ажратди. Биргина бизнинг мактабимизда учта ўқувчи ўн икки ой мобайнида минг сўмдан стипендия олишади. Гап пулда эмас албатта. Лекин бу аълочи ўқувчилар ортидан юзлаб тенгқурлари эргашишларини айтмайсизми! Бу эса болалар учун катта рағбат.

Мазкур билим даргоҳи туманнинг «Катта Қозировот» маҳалласида жойлашган. Тумандаги маиший электр асбоблари заводи ва депутат А. Оқиловнинг ташаббуси билан мактабга янги ошхона биноси қуриб, ҳадя этилди. Ҳа «Мактаб — маҳалла — оталиқ ташкилоти» ҳамкорлигининг ёрқин самарасини ушбу мактаб тимсолида кўриш мумкин.

Бизнинг халқимиз азалдан саховатли, миллий удумларимиз, байрамларимиз ҳам шунга яраша гўзал, файзлидир. Айниқса Наврўз, ҳайит айёмларида халқимизнинг меҳр-мурувввати, оқибати ёрқин намоён бўлади. Бу йил мана шундай тантаналар арафасида минглаб ҳамшаҳарларимиз масжидларга, маҳаллаларга эҳсонлар қилдилар. Масалан, «Кўкча» даҳасидаги Шайх Зайниддин бува жомъе масжидида ҳам тушган инъом-эҳсонлар атроф маҳаллалар, болалар боғчаси, муҳтож оилаларга тақсимланди. Биргина «Оқилон» маҳалласидаги интернат ва тумандаги ногиронлар санаторийсига 40 минг сўмдан, маблағ ажратилди. Даҳадаги бир қанча маҳаллалардаги ёрдамга муҳтож оилаларга маҳалла комитетлари тавсиясига кўра бир қанча эҳсонлар қилинди. Ўйлаймизки, кўкчаликлар бу маблағларни энг зарур жойларга сарфлайдилар. Зеро бу эҳсондан маҳаллалардаги ёш авлод ҳам баҳраманд бўлади.

Ёш авлод соғлом бўлишининг омилларидан яна бири бу маҳалла спортини ташкил этиш ва жонлантиришдир. Маълумки, Тошкент маҳаллалари қадимдан болалар билан гавжум бўлиб, уларнинг аксарияти маълум спорт тури билан шуғулланганлар. Илгари ҳар бир маҳалла ва кўчада футбол жамоалари бўлган. Кўплаб машҳур футболчилар айнан турар жой, маҳаллалардан чиққанлиги ва бу билан қанчадан-қанча болалар тетик ва соғлом бўлганликларини эътиборга олсак, масала яна ҳам ойдинлашади. Республика ҳукумати футболни ривожлантиришга жиддий киришган ушбу кунларда пойтахтимизда ҳар йили маҳаллалараро биринчилик ўтказилса ва бу беллашувларга маҳалла жамғармасининг катта мукофоти ва совринлари таъсис этилса айни муддао бўлар эди. Айрим болалар нима учун бақувват ва келишган? Асосий сабаби, уларда спорт турар жой ва ўқув даргоҳларида жуда яхши ривожланган. Ҳар бир жамоа ўз сузиш ҳавзаларига эга. Бизнингча, республикамиз мактабларида ва турар жойларда ҳам усти ёпиқ барча санитария-гигиена меъёрларига жавоб берадиган сув ҳавзаларини қуриш ниҳоятда зарур. Спорт ўз йўлига, лекин биринчи навбатда соғлиқ, саломатликни сувсиз тасаввур этиш қийин.

Агар бола маҳалланинг ўзида барча шарт-шароитга эга спорт иншоотларида ва мактабда, устахоналарда банд бўлса, бекорчиликдан келиб чиқадиган нохушликларнинг олди олинади. Маҳаллалардаги ҳайҳотдек мактаб спорт майдонлари ҳувиллаб ётишини кўриб ачинасан киши. Ана шу майдончаларни маҳаллалар аҳли оталиққа олиб, ўзлари ҳам, болаларини ҳам чиниқтирсалар фойдадан холи эмас.

Хуллас, соғлом авлодни етиштириш шунчаки, орзу-ҳавас эмас. Бу вазифа шу қадар серқирраки, бунга барча баб-баравар дахлдор. Иймони бутун, сиҳат-саломат, илмли, ахлоқли, бақувват болагина соғлом авлод бўла олади...

Мустақилликнинг шабадаси эсаётган кунларда ушбу фикрларни ёзатуриб, айтилган фикрларни амалга ошириш мумкинлиги, уларнинг аксарияти ҳозирнинг ўзидаёқ ҳаётга тадбиқ қилинаётганининг гувоҳи бўлмоқдамиз. Тан олайлик, истиқлолга эришган республикамизнинг эртанги куни, истиқболи маҳалла ва ўқув даргоҳларида, ана шу муқаддас жойларда келажак авлодга намунали тарбия, илм, соғлиқ берсак ўйлаган ўйимиз, эзгу ниятларимизга албатта эришамиз.

Бахтиёр КАРИМОВ,
олий тоифадаги муаллим.

● **Танлов ҳомийси — республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси.**

** Кўп қаватли уйларда*

ТАДБИРКОР «ЧИНОР»ЛИКЛАР

МИРОБОД туманидаги «Чинор» маҳалласи катта жамоалардан биридир. Бу масканда 8 минг 662 киши истиқомат қилади. «Қўйлиқ—1» даҳасида жойлашган маҳалла 3-даҳа аҳолисини ҳам ўзига жипслаштирган. Жами 47 та кўп қаватли уйларда яшовчи турли миллат вакиллари ўзаро иноқ, бир-бирига ҳамкувватдир.

Мирфаёз ака Рустамов 1978 йилдан буён жамоага бошқош. Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг маҳаллаларга катта эътибор қаратгани бу ерда ҳам ишларни анча жонлантириб юборишга имкон туғдирмоқда.

Маҳалла фаоллари, оқсоқоллар тез-тез маҳалла комитети қошидаги чойхонага тўпланишиб туришади. Айниқса, «Оила, мактаб ва маҳалла», «Қариялар ҳурматда, ёшлар хизматда» каби мавзулардаги суҳбатлар тез-тез ўтказиб турилиши ёшларга ижобий таъсир кўрсатяпти. Диққатга сазовор жойи, мана шундай тадбирлар уларни меҳнатга жалб қилишда муҳим омил бўлмоқда.

Бизнинг эътиборимизни кўп қаватли уй бўлишига қарамасдан ҳар бир хонадон олдида ободончилик, кўкаламзорлаштириш ишлари олиб борилаётгани тортди. Умар Салмонов, Арслон Сафаров, Алишер Болтабоев, Ортиқ Акрамов, Раимбой Авезов, Неъматжон Абдуллаевлар 2—2,5 сотих ерда турли кўкатлар, саримсоқ, қулупнай, шунингдек мевали дарахтлар экиб, яхшигина ҳосил етиштирмоқда.

— Ўтган йили шу ердан 30 килограмм саримсоқ, турли кўкатлар етиштириб, рўзғоримиз учун ишлатдик. Уч ой давомида картошкани бозордан сотиб олмадик. Бундан ташқари 2 сотих қаровсиз ерни шу уйларда яшовчилардан сўраб олиб, обод қилдик. Ҳозир 30 га яқин ўрдак, товуқлар боқаяпман. Яқинда иккита қўй олиш ниятим ҳам бор, — дейди Арслон Сафаров.

Ҳа, меҳнат қилаётганлар нафақат ўз рўзғори, балки иқтисодиётни ҳам юксалтириши мумкин. Аммо, кўп қаватли уйларда яшовчилар артезиан қудуғи бўлса, ободонлаштириш учун яна ҳам кўпроқ имконият яратилган бўлар эди, дейишди.

Шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, ҳар бир юмуш аввало маҳалла комитетида кўриб чиқилади, керакли маслаҳатлар асосида битказилади. Ўйлаймизки, шаҳримиздаги кўп қаватли уйларда яшовчилар бу маҳалланинг ибратли ишларидан ўрнак оладилар.

Эргаш ТЕМИРОВ.

БАРЧАНИ ХУШНУД ЭТИШДИ

«ОҚИБАТ» маҳалласида «Озод ўлкам улуғлаб, Наврўзим келди қутлаб» шиори остида Наврўз байрами тантана қилинди. Байрам дастурини маҳалла комитети раиси Собиржон Мирзабоев кириш сўзи билан очди. Байрам дастурхонига баҳор неъматларидан кўк сомсаю кўк чучвара, халқимиз севиб тановул қиладиган ширин-шакар мевалар, сумалак, палов тортилди.

Ўзбекистон телерадиокомпаниясининг собиқ сухандони Ҳурихон Сафарова меҳмонларни байрам билан муборакбод этди. Даврага ўзларининг дилрабо қўшиқлари билан хушовоз хонандалардан Тоҳир Ражабий, Хурсанд Шеров, Ҳасан Холиқовлар ажиб файз бағишладилар. Халқ артисти Қундузхон Миркаримова дилрабо рақслари билан барчани хушнуд этди.

Байрам йиғилганлар қалбида яхши таассурот қолдирди.

Шаҳло ШОИСЛОМОВА.

СУРАТДА: маҳаллада ўтказилган тантанадан лавҳа.

Е. Лейтман сурати.

** Умрбоқий удумлар*

ҚЎШ ТАНТАНА

ҲОЗИРГИ осмонда қуёш чарақлаб турган бепоён далаларимизга ҳусни тароват бағишлаган лолалар, ариқ, жилға, сой бўйларида униб-ўсган феруза кўзли бинафшалар, адир тоғ-этакларида бўй кўрсатган бойчечагу чучмомалар ўз малоҳати билан инсонни сеҳрлайдиган паллада юртимизда Наврўз тантаналари давом этмоқда. Шундай гўзал айёмда Сергели тумани «Маданият» маҳалласида ҳам қўшалоқ байрам — «Наврўзи айём муборак, азиз маҳалладошлар» ва «Кутубхонамиз 20 ёшда» деб ном олган тантана ўтказилди. Маҳалланинг маданият маскани ажиб безатилган. Карнай-сурнай навоси ҳаммани айёмга чорламоқда. Мунавварxон ая бошчилигида қилинган сумалак сузишга тайёрлаб қўйилибди. Қозонда ош дамлоғлиқ.

«Маданият»» маҳалласининг фаолларидан бири Мухтор ака ўртага чиқиб, ҳаммани Наврўз байрами ва маҳалланинг маданият масканларидан бири бўлмиш кутубхонанинг 20 йиллик тўйи билан табриклаб, тантанани очиб бердилар.

Мазкур тадбирга маҳалла кутубхонасининг энг биринчи ташкилотчилари Меҳри опа Эгамбердиева ва Зайнаб опа Бадаловалар, энг кекса китобхонлардан бири, халқ маорифи аълочиси Раиса Яковлевна Серова ҳам ташриф буюришганди. Кези келганда шуни таъкидлаш лозимки, 1986 йилдан кутубхона қошида «Гулшан» хотин-қизлар клуби иш олиб боради. Бу клубга маҳалланинг 12 нафар энг фаол жамоатчи аёллари аъзо бўлиб, улар кутубхона ва маҳаллада ўтказилган турли кечалар ва учрашувларнинг мароқли ўтишига муносиб ҳисса қўшганлар. Улардан айримларига, жумладан маҳалла хотин-қизлар кенгашининг собиқ раиси Умри опа Норхўжаева, 32-мактабнинг тил-адабиёт ўқитувчилари Малика опа Мамадалиева, Мунавварxон ая Юсупова ва кутубхонанинг биринчи мудираси Меҳри опа Эгамбердиеваларга шу куни фахрий ёрлиқ ва совғалар топширилди.

32-мактаб ўқувчилари, 285-боғча тарбияланувчилари, шунингдек «Чоштепа» маданият уйининг Аҳмаджон Шокиров раҳбарлигидаги бадиий ҳаваскорлари ўзларининг концерт дастурларини намойиш этдилар.

Мукаррам ФОЗИЛОВА.

Садоқат рамзи

ҲАМЗА туманидаги Нодира маҳалласида қўш байрам бўлди. Карнай-сурнай садолари барчани ушбу тантанага чорлади.

Оппоқ дастурхонлар ёзилган хонтахталар устида ноз-неъматлару баҳор таомлари: кўк сомса, чучваралар, сумалаклар тортилган.

«Ёр-ёр», «Алла» қўшиқлари ижро этилгач барчанинг қалби тўлқинланиб кетди. Нодирабегимнинг 200 йиллик таваллуди муносабати билан 227-мактаб ўқувчилари томонидан ижро этилган «Нодира» спектаклидан қўйилган парчалар ҳам кўпчиликка манзур бўлди.

Байрам янада қизгин тус олиб, ҳақиқий шодиёнага айланди. Иштирок этганларнинг барчаси маҳалла нуронийларини қутлуғ ёш билан табриклашди ва уларга эсдалик совғалари топширилди.

Тадбирда Республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг раиси Шукур Темуров, туман маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгашининг раиси Неъмат Ҳасанов, 44 та маҳаллалараро хотин-қизлар кенгаши раиси Соҳибжамол Муҳаммадраҳимова, маҳалла хотин-қизлар кенгаши раиси Муқаддас Раҳмонбердиевалар сўзга чиқиб, йиғилганларни қўш айём билан муборакбод этдилар.

Меҳр-муҳаббат, оқибат, садоқат рамзи сифатида ўтказилган бу кеча анчагача давом этди.

Нодира ОЛЛОНАЗАР қизи.

СУМАЛАК САЙЛИ

ҚАДИМИЙ удумимизнинг энг ажойиб дамлари — сумалак пишириш маросими Шайхонтоҳур туманидаги Самарқанд дарвоза кўчасига ўзгача файз бағишлаб турган ўн икки қаватли уйларга ҳам етиб келди. Шу кўчадаги бир неча миллат вакиллари ягона оила фарзандларидек аҳил яшамоқдалар, 174 хонадонни бирлаштирган 2-уй рўпарасидаги хиёбонда ўзгача шодиёна бошланди. Карнай-сурнай садолари ташриф буюраётган меҳмонларини байрам дастурхонига чорлади.

Тантанани бир юз ўн баҳорни қаршилаган нуроний онахон Муборакхон ая Юсупова яхши ният билан дуо қилиб очди. У сумалакнинг қадимий қўшиғини айтиб берди. Дошқозон атрофида уйқу нималигини билмай чиққан қўлигул аёллар Озода Қосимова, Сабоҳат Йўлдошева, Жамила Валиева, Холида Абдукаримова, Зубайда Саъдиева, Доно Умарова, Наргиза Абдураҳмонова, Камола Ҳожибоева, Мунира Аҳмедоваларнинг пазандалиги туфайли баҳор таоми ажойиб бўлиб етилиб пишди.

Шу куни никоҳ тўйи бўлиб ўтган келин-куёв Раънохон ва Баҳодир Мелибоевлар ҳам маросимда иштирок этиб, табаррук онахонларимизнинг бир дунё савоб тўла дуоларини олишди.

Табаррук айём ўйин-кулгулари хиёбондан сўнг ҳар бир хонадонда алламаҳалгача давом этди.

Эркин ҚОДИРОВ.

* Суратли лавҳа

УЗОҒИМИЗ ЯҚИН БЎЛДИ

ШОФАЙЗИ бекатидан Чилонзор Оқтепаси томон ўтганлар Шокир Алимов ва Юсуфжон Ҳамдам кўчалари кесишган жойдаги новвойхона, озиқ-овқатлар билан савдо қилувчи дўкон, қассобхонани кўриб ҳайрон қолишади. Чиндан ҳам бундан бир неча йил аввал бу ерларда ҳеч нарса йўқ эди.

— Битта гугурт ёки бир кафт туз учун буёғи Шофайзи, буёғи Оқтепага қатнар эдик, — деб ҳикоя қилади ўн боланинг отаси, ишчи Самиғжон Абдуллаев, — қишли-қировли кунда бу қанчалар қийин бўлишини айтмасак ҳам биласиз. Айниқса бола-чақадан хотиржам бўлолмасдик. То дўконга бориб келгунча юрак ҳовучлаб ўтирардик.

Чиндан ҳам шундай эди. Яқинроқ ерга битта-яримта дўкон қуриб бериш ҳақида мутасаддиларга неча бор аризалар берилади. Яна ҳам тўғрироғи шу аризалар то ижросини топгунича ортидан елиб-югурадиган, бош-қош бўладиган бир одам топилмай келди.

— Ўзбекистон халқ шоири Шукруллога раҳмат, — деди Новза-Чопонота маҳалласида истиқомат қилувчи кекса ногирон Содиқ ота. — Агар шу одам бош бўлмаганида бу ҳашаматли бино ҳали-бери қурилмас эди. Ростини айтсам, «Минг қўшчига бир бошчи» деб бежиз айтмаган экан халқимиз.

Ниҳоят маҳалла аҳлининг орзуси ушалди. Новвойхона, дўкон учун жой белгиланди, лойиҳалар тайёрланди. «Ўзбексавдо» бирлашмаси, шаҳар савдо концерни жами 8,5 миллион сўм маблағ ажратди. Натижада чиройли бир гузарча қад ростлади. Узоғи яқин бўлган маҳалла аҳлига хизмат қилаётган дўконда деярли барча маҳсулотлар бор.

— Шукрулло акани биз мақтамасак ҳам барча билади, — дейди маҳалла фуқароси Рихсивой Сиддиқов. — Отам анчадан буён тўшакда ётибдилар. Фарзандлик бурчимни бажаришим шундай пайтда ҳам фарз, ҳам қарз. Натижада ишдан бўшадим. Шукрулло ака буни эшитиб, менга ёрдам қўлини чўзди. Янги дўконга кичик бўлса ҳам хизматга жойлаб қўймоқчилар. Кўп болали Самиғ акага ҳам уй ажратилишида елиб-югуряптилар. Раҳмат, шу кишига! Маҳалладаги жуда кўпчилик шу гапларга қўшимча қилиб илиқ сўзлар айтиши мумкин.

Мақтов яхши! Лекин беихтиёр ўйлаб кетасан киши. Буюк актёр, ажойиб инсон раҳматли Шукур Бурхоновни ўз маҳалласидагилар «сайланмаган депутат» деб аташар экан. Чунки қайси хонадонда биронта юмуш бўлса, у киши камарбаста бўлар, ҳар қандай мушкулотга дадил борар эканлар. Шу каби эл-юрт орасида таниқли, юртимизнинг ардоқли фарзандлари ҳар бир маҳаллада бор. Улар ҳам эзгу ишларга бош бўлсалар кошкийди!

Сўзимизнинг охирида бир гапни айтиб ўтмасак бўлмас. Шукрулло ака билан учрашганимизда у киши:

— Қўлимдан кела туриб, менга нима, десам инсофдан бўлмасди, — дедилар. — Яна бирон йилдан кейин маҳалламизга бир ташриф буюринглар. Дўкон ёнида оталар чойхонаси ҳам қад ростлаши керак. Ана унда чинакам маҳалла гузари бунёд бўлади.

Ниятимиз Шайхонтоҳур туманидаги ҳар бир маҳаллада шу каби гўзар тезроқ тикланаверсин, халқнинг оғири енгил бўлаверсин!

Тоҳир ЙЎЛЧИЕВ.

СУРАТЛАРДА: Новза-Чопонота маҳалласида аҳолига яратилган қулайликлар.
Фахриддин Умурзоқов суратлари.

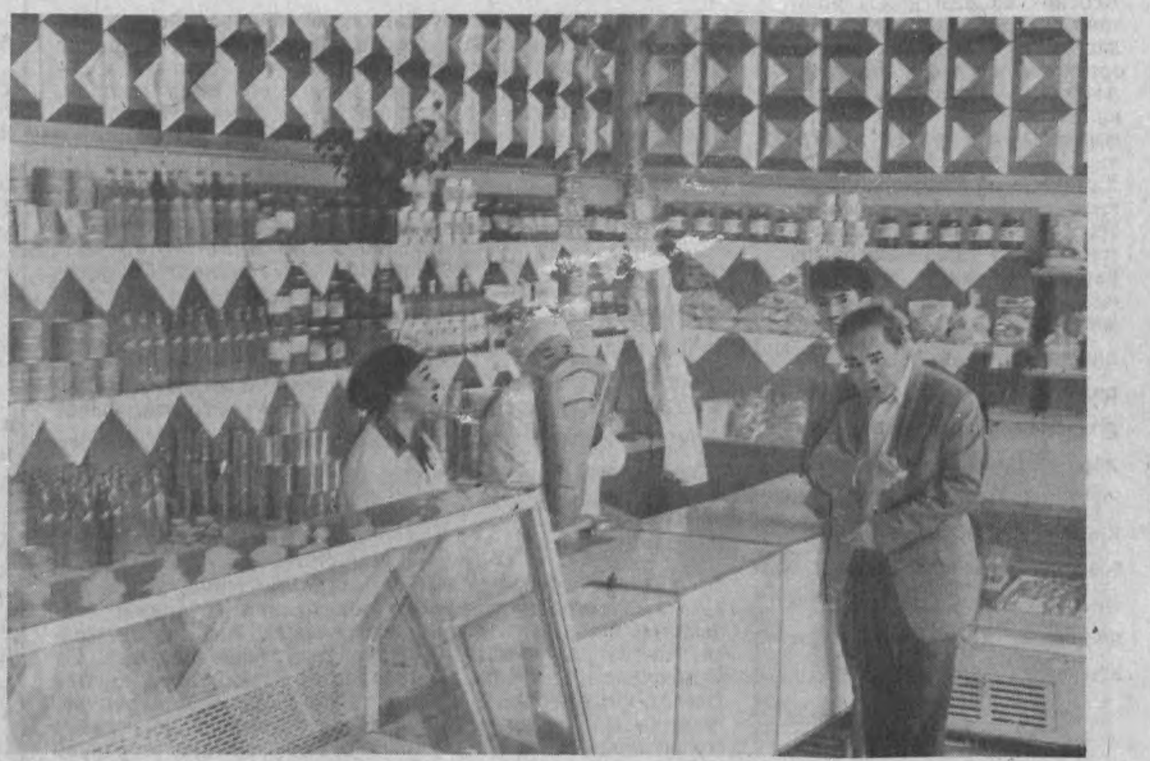

Маҳалладош

* Пиру бадавлатларимиз

Чеҳрасидан нур ёғилади

ТЎҚСОН беш баҳорни қаршилаган Акромхўжа ота Раҳимов туманидаги «Ривож» маҳалласида истиқомат қиладилар. У киши шунча ёшга кирган бўлишига қарамай ҳали тетик. Маҳаллада қандай йиғин ёки тадбир ўтказилса албатта ташриф буюриб ўз ҳаёт тажрибаларини гапириб берадилар.

Чеҳрасидан нур ёғилиб турган отахон умр йўлдоши Ҳабиба ая билан қўша қаримоқда. Улар бир-бирларига садоқат ва меҳрибончилик билан муносабатда бўлиб, беш ўғил ва икки қизни вояга етказишди. Айни пайтда 23 нафар невара-чеваралари бор. Катта ўғил Аъзамхўжа геолог олим, Анвархўжа, Камолхўжа, Обидхўжалар қўли гул ҳунармандлардир. Кичик ўғил Собирхўжа эса қурувчи-муҳандис. Уларнинг барчаси ҳаётдан ўз ўринларини топганлар.

— Биз дадам ва ойим билан бирга турамиз, — деди Собирхўжанинг рафиқаси Зулфияхон суҳбат чоғида. — Улар менга жуда меҳрибон. Ойим билмаган нарсаларимни дарҳол ўргатиб, йўл-йўриқлар кўрсатадилар. Дадам 33 йил 1-пойабзал фабрикасида ҳалол меҳнат қилиб, нафақага чиққанлар. Чарм бичиш бўйича собиқ Иттифоқ мусобақасида қатнашиб, иккинчи ўринни олганлари ва Москвага саёҳат учун текин йўлланма берилганини фахр билан эслаб турамиз.

Акромхўжа ота Ёқубхўжаев маҳалланинг фаол аъзоларидан биридир. Зарур пайтда ўз ёрдами ва маслаҳатларини аямайди. Ҳабиба ая билан табиатлари мос тушган яна бир жиҳатни эслаб ўтиш мумкин. Ҳар иккиси ҳам касални бориб йўқлашни ўзларининг биринчи даражали инсоний бурчи, деб биладилар. Қўни-қўшнилари, қариндош-уруғлари улар учун фарқи йўқ, эшитишлари билан дарҳол кўргани боришади.

Фарзандлари ва набиралари даврасида тотув, пиру бадавлат умр кечираётган бу нуроний кексаларга ривожликларининг ҳаваси келади.

Собир БОЗОРБОЕВ.

СУРАТДА: Акромхўжа ота Ёқубхўжаев.

* Ўрнак олса арзийди

Қийинчиликлардан чўчимай

Чилонзор туманидаги Чўлпонота маҳалласида асосан кўзи ожизлар истиқомат қилишади. Мана икки йилдирки жамоага 82 ёшли отахон Нурилла Ражаббоев сардорлик қилмоқда. У киши халқ меҳрини қозонган, шунча ёшга етганига қарамасдан, тадбиркор, кўпчилик билан ишлай олиш қобилиятига эга. Отахон билан суҳбатда бўлдик.

— Нурилла ота, сизлар кўп қаватли уйларда истиқомат қилар экансизлар. Бундай шароитда одамларни бир-бирига қовуштириш оғир кечмаяптими!

— Кўп қаватли уйларда ҳатто энг яқин қўшнилар бир-бирларини танимайдилар, деган гаплар юради. Айрим жойларда ҳақиқатан ҳам шундайдир. Бизда эса бундай эмас. Маҳалламиздаги 12 та кўп қаватли уйда 790 оила истиқомат қилаяпти. Уларнинг каттаю кичиги, ҳаммаси бир-бирларини жуда яхши биладилар. Яқиндан бошлаб кўзи ожизлар учун алоҳида маҳалла тузилди. Бунинг боиси, биз ўз муаммоларимизни яхши биламиз. Уларни бартараф қилиш энди осон кечади.

— Жуда хайрли иш бўлибди-да. Айтингчи, кўзи ожизларга шарт-шароитлар, енгилликлар яратишда қийналмаяпсизми!

— Иш бор жойда қийинчиликлар ҳам бўлади, ўғлим. Бундан чўчимаслик зарур. Ҳозир уйларни хусусийлаштириш учун ҳужжатларни тайёрлаяпмиз. Қариялар, маҳалладан нарига чиқа олмайдиган ожиз кишилар бор. Шу сабабли ўзим ҳар қайси хонадонга кириб, уларнинг ҳам ҳужжатларини олиб, муҳрлаб, мутасадди ташкилотларга бораман, зарур қоғозларни олиб келаман. Барча ҳужжатлар расмийлаштириб бўлингандан кейин кўзи ожиз 1-2-гуруҳ ногиронлари ортиқча сарф-харажатсиз, уйлари текинга хусусийлашгани ҳақидаги ҳужжатга эга бўладилар.

Маҳалладаги барча масалалар худди шу тарзда ҳал қилинмоқда. Яқинда маълумотномалар ёзишда фойдаланиладиган қоғозларни олдик.

— Ногиронлар яшайдиган жамоа бўлгач ҳомийларингиз ҳам бордир!

— Ҳа, албатта. Бу нарса ҳам яқинда йўлга қўйилди. Ўзбекистон республикаси Вазирлар маҳкамасининг қарори билан маҳалламиз Тошкент ўқув-ишлаб чиқариш комбинати ҳамда «Антикор» ишлаб чиқариш бирлашмасига бириктирилган. Ана шу икки йирик ташкилот ҳар қандай масалада бизга ёрдам қўлларини чўзишлари керак. Ҳозирча уларга ҳеч қандай эътирозимиз йўқ. Қандай ёрдам сўраб бормайлик, гапимизни икки қилмаяптилар.

— Нурилла ота, бугунги кунда кўп нарсалар тақчил. Шу жумладан, озиқ-овқат маҳсулотлари ҳам. Лекин аҳолини маълум миқдорда бу маҳсулотлар билан таъминлаб туриш керак. Бу вазифа сизларда қандай амалга оширилаяпти!

— Юқорида айтиб ўтганимдек, маҳалламиз унчалик катта ҳам эмас, кичик ҳам эмас. Озиқ-овқат дўкони узлуксиз ишлаб турибди. Шакар, ёғ, совун ва шунга ўхшаш тақчил маҳсулотлар ўз вақтида тарқатилади. Маҳалла ҳудудида новвойхона очдик. Бу ерда эрта тонгдан тандирдан янги узилган оби нонлар харидорларга мунтазир. Новвойхона ёнида гўшт дўкони ҳам бор. Бундан ташқари, конфет цехи қурилиб, фойдаланишга топширилди. У ўз маҳсулотларини бера бошлади. Кўзи ожизлар учун рўйхат билан ҳар шанба куни бир килограммдан анча арзон нархда конфет сотилаяпти.

— Жамоада қариялар ва кўп болали оилаларга қандай ёрдам кўрсатилаяпти!

— Ўтган икки йил давомида ёрдамга муҳтож бўлган кишиларга уч марта бепул энг зарур озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди. Айрим ногиронларнинг уйларига бориб, ўзимиз топшириб чиқдик. Айниқса, байрамлар арафасида барчанинг кўнглини овлаш, оз-оздан бўлса ҳам совға-салом улашиш, анъанага айланиб қолди.

Бобомурод ИМОМОВ суҳбатлашди.

* Ҳожатбарорлар

ЭШИКЛАРИ ДОИМО ОЧИҚ

МАҲАЛЛАМИЗГА назар ташлайман. Чиройли дарпардалар тутилган ҳовли-жойлар, интилиб, изланиб, яхшиликка, гўзалликка ҳамроҳ тутиниб яшаётган одамлар.

Бизнинг Қутби опамиз турмуш ўртоғи Бурхонхўжа Усмонов каби маҳалла аҳли саломатлиги билан қизиққани қизиққан. Кичкина шифохонада ҳар иккалалари ишлаб, биргаликда нафақага ҳам чиқишди. Чидам ва изланишлар натижасида ҳовли жойларини обод қилишди, фарзандларини ўқимишли, одобли қилиб тарбиялашди. Шунинг учун бўлса керак, маҳалла аҳлининг нафақат саломатлиги, балки хулқу одобининг қандайлиги ҳам уларнинг назоратидан четда эмас.

Ростини айтиш керак, ўша пайтларда супуриндиларни яширишга, кир ўраларнинг атрофини гўзаллаштиришга интилиб яшардик. Ахир фавқулодда бизнинг шифокоримиз қадам ранжида қилиб қолиши мумкин! Ҳатто ертўла-ю ошхона, отхоналаргача бирмабир кўрикдан ўтказиб, сўнгра саломатлигимиз ҳақида гап бошлардилар...

Меҳнат қилиб ўрганган Қутби опамиз ҳам ҳамон оёғим оғрияпти, деб ўтирмайдилар. «Ҳалиманинг қизчаси тузукмикан! Кеча дори сўраб чиққанди, хабар олайчи» деб уларникига ошиқадилар. Йўлакай Холмат акадан ҳам хабар олиб ўтадилар. Ахир муолажага вақтида чиқишлари керак...

Қутбихон турмушга чиққанида қўлида ҳунари йўқ, ёшгина қиз эди. Бурхонхўжа акаси уни ўқишга олиб кирди. Икки йил ўтиб, қўлига тиббиёт ҳамшираси ҳужжатини олганида ўғли ҳам туғилди. Бирваракайига икки дипломли бўлган Қутбихон кўп ўтмай фарзандини оёққа турғазиб, эрининг ёнида, жамоа хўжалигининг санитария пунктида ишлай бошлади.

— Фарзанд — оила қувончи, ота-она келажагидир, — деб сўз бошлайди у ёш, бўлажак оналар билан суҳбатлашар экан. — Шунинг учун энг аввало оналик бахтингизни ҳимоя қилинг.

Ҳар иккалаларини йўқлаб тундами, кундами, эшигини тақиллатиб келувчилар кўп. Бундан бугунги кунда бобо-ю бувига айланган тиббиёт хизматчилари асло нолишмайди. Муҳими, беморлар ёнига вақтида етиб бориш, биринчи ёрдамни кўрсатиш! Баъзан эса хонадонларни ўзлари айланишади. Ҳар бир оиланинг азиз кишиларига айланишган Усмоновларни маҳалладошлари қувониб қарши олишади ва дарҳол сезгир тортишади. Истиҳола, ийманиш билан: «Супурилмаган уйга меҳмон келади, дейишади. Ҳозиргина йиғиштираман деб тургандим-а...»

— Ҳол-аҳвол сўраб чиқайлик, дедик. Ахир ҳаммангиз ҳам бирор еригиз оғриса, шикоят қилишни билмайсизлар. Докторларга учрамайсизлар. Ўтиб кетар деб, дардни қаритиб қўйганларингиз озмунчами орангизда.

Уларнинг кўз олдида ўсиб улғайган, ҳар бир касаллигу хархашадан хабардор этган болажонлар бугунги кунда энди ўзлари болалик. Энди ўзлари оталик-оналикнинг ширин ташвишлари билан банд. Касбига содиқ, ўз иқтидори, тажрибасига ҳеч қачон хиёнат қилмаган Усмоновлар каби халқнинг чинакам жонкуярлари орамизда қанча кўп бўлса шунча яхши. Аммо биз уларни ҳамиша ҳам илғай бермаймиз. Юнусобод туманидаги «Қизил деҳқон» маҳалласида истиқомат қилувчи камсуқум, камтарин, маҳалладошларини ҳамиша эшик очиб кутиб оладиган Усмоновларни алқагим келади...

Умида АБДУАЗИМОВА.

* Сўраган эдингиз...

ҲОСИЛНИ САҚЛАШ МУМКИН

● Боғимизда икки туп олма дарахти бор. Ҳозир қийғос гуллади. Аммо ёзда ҳосилга кирганда қурт тушиб, меваси тагига тушиб кетади. Олма ҳосилини зараркунандалардан сақлаш мумкинми?

Дилмурод СУЛТОНОВ, «1-Отчопар» маҳалласидаги Гвардия кўчасида яшовчи фуқаро.

Р. ШРЕДЕР номидаги илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг етакчи мутахассиси, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди Мирвоҳид Собиров шундай маслаҳат беради.

— Олма қурти ва бошқа зараркунандаларнинг ривожланишига чек қўйса бўлади. Бунинг учун дарахтларга биринчи марта дарахтлар гуллаб бўлиши билан, иккинчи марта гуллаб бўлгач 12—15 кундан кейин, учинчи марта гуллаб бўлгач 46 кундан кейин дори пуркалади. Бунда асосан мева ва барглар эритма билан ҳўлланади. Фазалон бўлмаганда рогон қўллаш мумкин. Лекин дарахтлар гуллаб бўлгандан кейин 46 кун ўтгач, дори бир марта эмас, балки ҳар сафар 15 кун оралатиб, икки-уч марта пуркалади.

ЎЗ СИФАТИНИ ЙЎҚОТАДИМИ?

● Ўтган йили уй пойдеворини қуриш мақсадида цемент олиб қўйган эдик. Яқин бир танишим бу қурилиш материали узоқ вақт туриб қолса ўз мустаҳкамлигини йўқотади, деган фикрни билдирди. Цементнинг сифатини аниқлаш мумкинми?

Роҳатали РАҲМОНОВ, Тошкент районидаги Гултепа маҳалласи.

МУШТАРИЙМИЗНИ қизиқтирган масала бўйича «Уй-жой қурувчилар учун 1001 маслаҳат» деб номланган рисоладан қуйидаги жавобни топдик: «Цементни узоғи билан уч ой ичида ишлатиш зарур. Чунки у ўзининг фаоллиги ҳисобига ҳаводаги намни тортиб, ҳар ойда 5 фоизга ўз маркасини йўқотиб боради. Уч ойдан сўнг цемент 20 фоиз, ярим йилдан сўнг эса 30 фоиз ва бир йилдан кейин ярим мустаҳкамлигини йўқотади. Ана шунинг учун цемент сотиб олишда унинг сифатини аниқлаш учун қуйидаги оддий усулни қўллаш тавсия этилади. Сифатли цементни қўлга қисмлаб олиб эзилганда панжалар орасидан шу заҳоти тўкилиб кетади. Агар кафтда йириклиги нўхатдек келадиган цемент бирикмаси қолса, демак сифати юқори эмас ва мустаҳкамлиги паст ҳисобланади».

НАРВОНМИ ЁКИ НОРВАН?

● Одатда томга нарвондан чиқилади. Лекин норван деган дарахт ҳам бор экан. Шу тўғрими?

Зайнулла ОМОНОВ, меҳнат кексаси.

МАНБАЛАРДА ёзилишича, норван сўзи эски ўзбек тилига форс-тожик тилидан ўтиб ўзлашган. Масалан, Алишер Навоий асарларида «норван» тарзида қўлланилади. Эски тожик тилида эса «норван» ва «норвон» шаклларида ишлатилиб, мевасиз, сербарг, танаси қаттиқ ва чиройли дарахт маъносини англатади.

Шавкат САЪДИЕВ тайёрлади.

* Унутилаётган меросимиз

Товус тасвирланган эгар-жабдуқлар

ХАЛҚИМИЗ қадимдан отни авайлаб, эъзозлаб келган. Шу боис ҳам бу жониворлар ҳақида ривоят, эгар ва жабдуқлар тўғрисида эса кўплаб ҳикматлар ёзилгани табиий. Отлар ва чавандозлар таърифи бахши шоирлар ижодидан муносиб ўрин олган. Қайси достон ёки эртакни ўқисак албатта ўз аксини топган бўлади. Тасвирий санъатда ҳам, айниқса шохлар қасри деворларига ишланган расмлар ва миниатюра санъатида, шунингдек ёдгорлик иншоотларида кўплаб учрайди.

Собиқ Шўро давлатини тиклашда отлар халқимизнинг дўсти, дастёри, ҳамроҳи бўлиб хизмат қилганди. Техника тараққий этгач, асрий дўстимиз, оғиримизни енгил қилувчи меҳрибонимиздан тобора йироқлашдик. Ваҳоланки, хўжаликдагина эмас, балки бошимизга кулфат тушганда учқур тулпорлар, қорабайир, жийрон, саманларимиз душман билан юзма-юз олишиб, ғалабага катта ҳисса қўшишган эди. Кўпгина хонадонларда отлар бўлиб кўнгил тўқ эди.

Хўш, энди-чи? Уларнинг жуда оз қисмигина қолди. Минг хил дардга даво экан, деб қимизини, шамоллатмайди, деб ёғини мақтаймиз. Аммо ўзини боқиб, кўпайтиришга эътибор берилмаяпти.

Кўпинча шаҳар ва қишлоқни кезиб отда юрганларим, гоҳ отбоқар, гоҳ аравакаш, гоҳ эса дала ишларига қарашиб юрган пайтимни эслайман. Ўз отимиз ва, аравамиз бўларди. «Отнинг бели ягир бўлиб қолмасин ўғлим, тўқимини юмшоқ, жабдуқни икки тарафига тўғри қўйиб эгарла, айилини (қоринбоғини) маҳкам торт, эгари олдинга силжиб, елкасига ботиб, ғашини келтирмасин, қуюшқонига ҳам эътибор бер, — дердилар дадам, қайта-қайта тайинлаб. — Узангини отга минмасингдан олдин эгар қошининг икки тарафига илиб қўй, акс ҳолда ёнбошларига тегавериб, ғашини келтиради. Эгарламасдан олдин юганла, сувлиққа эҳтиёт бўл, тилининг тагига тушиб қолмасин, овқат, сув бераётганингда сувлиқ билан берма. Йўл юриб келдими, дарров емиш берма, жиловини эгарга тортиб, тери қотиб, бадани совугунча қантариб, кейин овқатлантирсанг, от турли касалликка чалинмай, соғлом ўсади».

Яқинда Ўзбекистон Давлат санъат музейи хоналаридан бирида XIX—XX аср бошларига қадар хон, амир саройларида фойдаланиб келинган отнинг эгар ва жабдуқлари кўргазмаси очилиб, санъат кошонасига файз, гўзаллик киритди. Бу ерда қирққа яқин от анжомлари намойиш этилиб, отлар, улардан фойдаланиш йўллари кўрсатилгани, изоҳ берилганидан томошабинлар мамнун бўлишаётир. Кўргазмани томоша қилган киши отлиқлар акс этган миниатюрадан от ва унинг эгар-жабдуқлари ҳақида катта таассурот олади. Яна шуниси билан диққатга сазоворки, шоҳона от анжомлари халқимизга бош-қош бўлиб, маданият тараққиёти учун тинмай курашиб келган Тошкент, Бухоро, Қашқадарё, Хива, Сурхондарё вилоятлари хонликлари давридаги бебаҳо маданий мерос ўзбек маданияти ғоявий мазмунини тўлдиради.

Музей ходимлари санъат мухлисларига отнинг эгар ва жабдуқлари, уларнинг яратилиш тарихи, Турон хонликлари халқ усталари ва чеварлар меҳнатининг қадрига етганликлари ҳақида куйиб-пишиб гапиришганда кўпчилик эндиликда бу ноёб маданият турлари бошқа яратилмай, ўзидан йўқолиб бораётганига афсусланишади. Барчани қойил қолдирган ёпинғич, тўқим, жабдуқ, қуюшқон, қоринбоғайил, бўйинбоғ, узанги, юган, нўхта, сувлиқ, эгар, қамчи нақш безакларни томоша қилиб, кўп марта кўрганларим — оддийлари билан таққослайман. Пишиқ-пухталиги жиҳатдан бир-биридан сира фарқ қилмайди. Ҳаммасида отга бўлган меҳр-шафқат, ихлос сезилиб турибди. От анжомларида ота-боболаримизнинг асрий анъанаси, урф-одатлари тўлалигича сақланиб қолганлигини англаш мумкин.

Масалан, Бухоро амирлиги даврида бахмалга тикилган от ёпинғичига назар ташласак, табиат гуллари, ой, қуёш, юлдузлар, хонлик тамғаси зарҳал ипларда тикилган бўлиб, тумор тасвирлари ҳам бор. Уларга собиқ Шўро замонида диний сарқит, бидъат деб қаралганди. Аслида яхшилик, бехатарлик рамзи экан. Ёки эгарчи усталарнинг ёғочдан (қайрағоч, ёнғоқ каби қаттиқ дарахтлар) ишлаган эгарларига эътибор берсак, семурғ, товус тасвирларини эслатади. Шундай ҳосиятли қушлардан андоза олинган эгарлар фақат Марказий Осиё мамлакатларида учрайди.

От анжомларини тикишда чарм, намат, мато, бахмал, шунингдек, ипакли, жунли, кумуш, олтин ва оддий иплардан фойдаланилган. Илгари чарм ва аччиқ ичаклардан ҳам иплар тайёрлангани сир эмас. Чарм кокилларидан ихчам, чиройли, дастаси ўта силлиқ, қисқа, илгакли қўлга ботмайдиган қамчилар ишланган. Тилла, мис, кумуш эса узанги, сувлиқ, тортмалар ҳалқасини безаган. Туркистон эгарлари ясалиши жиҳатдан бир-биридан унчалик фарқ қилмасада, нақшлари ҳар бир жойнинг табиатига мосдир. Айнан мана шу ҳолат безакларда ҳам сезилади.

Ёпинғичларга келсак, Қашқадарё вилояти каштачилик санъатида «ироқи», «тўқима», «қўл чоки» услублари машҳур. Ёпинғичларнинг қайси турини томоша қилсак, ҳаммасига кашта тикилган, эгар ўрни бўш қолдирилиб, атроф-чоклари кокиллар билан тўлдирилиб, безатилган. Чеварлар миллий санъатнинг ниҳоятда пухта, нафис чиқиши, дунёга танилиши учун ҳаракат қилганлар.

Ана шундай меросимиз тобора йўқолиб бораётгани ҳар биримизни ташвишга солади.

Маҳмуд АҲМЕДОВ, Ҳамза номидаги санъатшунослик илмий-тадқиқот институтининг кичик илмий ходими.

* Тожибой тажанг шаҳар кезади

ЎРИНЛИ КИНОЯ

АЙНИ баҳор кунларида боғларда дам олишнинг гаштига нима етсин! А. Қодирий номли маданият ва истироҳат боғида чойхўрлик қилаётган эдим, ёнимдаги курсида гурунглашиб ўтирган йигитлардан бири менга қараб:

— Тожибой тоға, шаҳардаги энг баҳаво боғлардан бири шу бўлса керак-а, — деб сўраб қолди.

Жавоб беришга ҳам улгурмасимдан иккинчиси гапни илиб кетди:

— Боғ яхшику-я, кемтиги дилни хира қиляпти-да.

Гап нимадалигини тушунмай тургандим, учинчи хўранда изоҳлагандай, боғнинг паст томонига ишора қилди:

— Метро ўтказишди-ю, ҳамма нарса ташландиқлигича қолди.

Чойни ичиб бўлгач, боғ этагига қараб юрдим. Йигитларнинг киноя қилганларича бор экан. Метро қурилишидан қолган манзарани кўриб, тепа сочим тикка бўлди. Дарахтлар қўпориб ташланган, метро усти ёпилгандан кейин нари-бери текисланган.

Метронинг ишга тушганига уч йилдан ошди. Наҳотки, бирор кимса боғнинг кемтик бўлиб турган жойини тартибга келтиришни ўйламаса? Кўчат экадиган дамлар ўтиб боряпти. Ким жон куйдиради, ахир! Мутасадди акахонларга учрашай деб йўлга чиқдим.

БУРНИНГИЗНИ БЕРКИТИБ ЮРИНГ!

ЯҚИНДА жиянлардан бир хабар олай деб, Чиғатой дарвоза томонга ўтгандим. Йўлни яқинроқ қилиш мақсадида метронинг «Тинчлик» бекатида тушиб «Муҳокама» тор кўчасига бурилдим. Мактаб бўлса керак, муҳташам бино атрофида ёш ўғил-қизлар ўйнаб юришибди.

— Қизим, нега бурнингларни беркитиб юрибсизлар, — деб сўрадим бийронгина салом берган қизчадан.

— Амаки, мактабнинг орқа томонига ўтинг, кейин биласиз, — деди қўли билан кўрсатиб.

Бинонинг нариги томонига ўтдиму, кўнглим беҳузур бўлиб кетди. Бутун маҳалла шу ерга ахлат тўкса керак, ҳидига чидаб бўлмайди. Жиянларникига ҳам ўтолмай, инсофсиз мутасадди акахонларни бошлаб келай, деб ортга қайтдим.

Тожибой акага Садриддин ШАМСИДДИНОВ ҳамроҳ бўлди.

ҲАВАСКОРЛАР ТУҲФАСИ

СОБИР Раҳимов туманидаги Ойбек номли маданият уйи ижодий жамоаси янги концерт дастури тайёрлаб, маҳаллаларда намойиш эта бошладилар. Мустақиллик, тинчлик, истиқлол ва Ўзбекистонни мадҳ этишни олдиларига мақсад қилиб қўйган ҳаваскор артистлар олқиш билан кутиб олинмоқда.

Мухлислар айниқса Акромжон Эгамбердиев, Жўрабек Назаров, Валижон Асадовлар ижросидаги дилрабо куй ва қўшиқларни мириқиб тингламоқдалар.

Эътибор ЙЎЛДОШЕВА.

Собир Мирвалиев Тошкент Давлат маданият институти ўзбек адабиёти кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори, профессор, Республикада хизмат кўрсатган фан арбоби. Олимнинг «Ўзбек романи», «Тарихийлик ва замонавийлик», «Роман ва замон» деб номланган китоблари ва қатор публицистик мақолалари кўпчиликка таниш бўлса керак. У киши билан бугунги суҳбатимиз олим ва замон, адабиётшуносликдаги долзарб масалалар ҳамда айни пайтдаги муаммолар хусусида борди.

** Фанимиз фидойилари*

АДОЛАТ ТУШУНЧАСИ АБАДИЙДИР

— **Ҳозир бозор иқтисодиёти, танглик даври. Бу сизнинг ижодингизга ўз таъсирини кўрсатяптими?**

— Ижодкор аҳли, хусусан олимларнинг табиати қизиқ бўлади. Уларни бойлигу, мукофотлар кўп ҳам қизиқтиравермайди. Бордию битта яхши мақола ёки китоби чоп этилса, бирорта салоҳиятли шогирди ижодий камолотга эришгудек бўлса шунинг ўзи кифоя, боши осмонга етади. Турмушимиз осон кечмаяпти. Майли, нима бўлганда ҳам тинчлик бўлсин. Ҳамжиҳатлик, сабр-бардош билан рўшнолик кунларга албатта етиб олармиз. Ноумид шайтон дейдилар. Мен ҳам тенгқурларим қатори уруш даври фарзандиман. Биз бола бўлганмизу болалигимиз бўлмаган. Бир бурда нон топиб еган кунларимизга қувониб яшаганмиз. Ўша дамлар олдида бугунги иқтисодий танглик ҳолва деса бўлади. Аминманки, келажагимиз олдинда. Борингки, биз кўриб улгурмасак фарзандларимиз албатта кўришади. Негаки, мустақил бўлдик. Менинг бахтим шундаки, яхши устозларим, дўстларим, шогирдларим бор. Улар ҳамиша маънавий томондан суяб туришади. Шу туфайли ҳозирги даврдан ортиқча нолимайман.

— **Сиз илмга, адабиётга кириб келган йилларда адабиётимизда социалистик реализм анъанаси ҳукмрон эди. Назаримда бошқаларга нисбатан холис йўлни танлаб, ижод қилишга мойиллик билдирдингиз. Шундай эмасми?**

— Тўғри таъкидладингиз. Ўша кезлари қизил мафкура даврнинг бош йўналиши эди. Ҳаёт доимо шундай ўтаверса керак, деб ўйларди кўпчилик. Шу боис илм йўлида ҳам кимлардир ашаддий қизил байроқ кўтариб борди. Бошқалар эса холис, оҳиста. Севимли шоиримиз Мақсуд Шайхзодани ўша кезлари институтда маъруза ўқиётганларида чақириб олиб кетишган. У кишини 25 йилга Сибирга бадарға қилишган эди. Ходи Зарифдек таниқли фольклоршунос олимни, Ойбек домлани, Нодира ижодини ўрганган учун Азиз Қаюмовни не кўйларга солишмади, дейсиз. Тақдир тақозоси билан юқорида номлари тилга олинган ва кўпни кўрган бу тўрт инсон менга устозлик қилишди.

— **Собир ака, очиғини айтганда адабиётшуносликда ҳам, хизмат жойингизда ҳам сизни инжиқ феълли, олим деб таърифлашади. Шу ҳақда ҳам фикрингизни билмоқчи эдик.**

— Мана 60 га кирдим. Яхшимизми, ёмонмизми, шаклланган одаммиз. Мен аслида деҳқон фарзандиман. Отам оддий киши бўлишига қарамай ўн йил ўрнига ўн беш йил Сибирь сургунларида бўлган. 6 фарзанд билан қолган муштипар онам аҳволини эсласам ҳанузгача кўзларимда ёш қалқийди. Биз ана шу оғир шароит туфайли 10—12 ёшимиздан қўлимизга кетмон олиб, ер чопганмиз, ғалла ўрганмиз, машоқ терганмиз. Кундузи ишлаб, кечаси ўқишга тўғри келган. Деҳқончиликда шундай фалсафа бор: «Ерга меҳр қўйган киши ҳеч қачон ерни, ўзини ўзи алдамайди». Айтмоқчиманки, мана шу ҳақиқатпешалик, қолаверса юқорида айтганимдек ҳаёт тошининг оғир бўлгани балки менга ўша сиз айтган феъл-атворни тортиқ этгандир.

— **Сиз Абдулла Қодирий номли Тошкент Давлат маданият институтининг етакчи профессорларидан бири сифатида маданиятшунос ҳамсиз. Шундай экан маданият, маърифат, илм-фаннинг бугунги куни истиқболига қандай қарайсиз?**

— Биз маънавияти, маданияти бой халқмиз. Агар эътибор қилинса илм-фан; маданият ва маърифат не-не кунларни бошидан кечирмади. Маънавият ҳазинасига бир неча бор ўт қўйдилар. Бироқ, меҳнаткаш халқ бор экан ҳақиқат ўлмайди, адолат тантана қилади. Шу боис ҳам ҳақиқат ва адолат тушунчаси халқнинг ўзи каби абадийдир. Шундай бўлгач, ҳозирги маърифий, маънавий тушкунликнинг умри қисқа деб ўйлайман. Мустақил Республикамиз гуллаб-яшнамоқда. Маданиятсиз, илмсиз, маънавиятсиз келажак йўқ. Мен уларнинг истиқболига ишонаман.

— **Шуни таъкидлаш зарурки, замонлар, шиорлар ўзгариб боради. Бироқ ҳар қандай шароитда ҳам халқ халқлигича, шахс шахслигича қолаверар экан...**

— Баракалла, халқнинг борлиги ҳақиқат, адолат каби ноёб тушунчаларнинг борлиги, халқнинг ҳаёт каби абадийлигидир. Бу дунё катта бир карвонсарой. Биров келади, кимдир кетади. Истеъдодли ёзувчимиз Ўткир Ҳошимовнинг «Икки эшик ораси» романида шу ҳақда теран бир фалсафа илгари сурилган. Яъни, у дунё бу дунё оралиғи икки эшик орасича. Инсон туғилади бир эшикдан, чиқиб кетади иккинчи эшикдан. Асосий гап ким қанча яшагани, қандай лавозимда ишлагани ёки қанча бойлик орттирганида эмас, албатта. Аксинча, яхшилик, адолат ва савоб билан ҳаёт пойдеворига қанча улуш қўшгани орқали белгиланади. Халқнинг борлиги ҳақиқатнинг омонлиги ҳам шунда. Энди шахс масаласига келганда, ҳаёт тажрибамдан шу нарса аёнки, виждонли одамлар оиланинг ҳам, жамиятнинг ҳам ахлоқий поклигини, маънавияти ва қадриятини ўзлари билан авлоддан-авлодга етаклайдилар. Бинобарин мустақил юртимизда иймон-эътиқодли кишилар кўп. Шундай экан ҳозирги иқтисодий, маънавий инқирозлар сўзсиз орқага чекинади, ҳаёт ўзининг равон изига тушиб кетади.

**Суҳбатдош
Маҳмуд САТТОРОВ.**

** Она-Ватан ҳимоячилари*

ЗОБИТ ЖЎРАЕВ

КЎНГИЛЛИ... Бизнинг бугунги кунларимизда ҳам бу сўз мардлик ва қаҳрамонлик маъносига эга. Мустақил Ўзбекистонимиз тараққиётнинг ўзига хос йўлидан дадил одимлаётган бугунги кунда ёш Қуролли Кучларимизга қийинчиликлардан чўчимайдиган мард, жасур, малакали кадрлар ҳар қачонгидан кўпроқ зарур.

Шу боисдан ҳам ҳеч иккиланмасдан Тошкент педагогика институтини тугатган Марат Жўраев ўз хоҳиши билан армияда хизмат қилишга қарор қилди. Ваҳоланки, саксонинчи йиллар бошида муддатли хизматни ўтаган йигит армия ҳаётининг ўзига хос қийинчиликлари «мазаси»ни тотган, у ерда байрамдан кўра, меҳнат кўплигини яхши тушуниб етганди.

Ҳужжатларни расмийлаштириш ва тиббий комиссиядан ўтишга кўп вақт кетгани йўқ. Кейин у чегарадаги гарнизонлардан бирига шахсий таркиб билан ишлаш бўйича рота командири ўринбосари қилиб тайинланди. Ёш зобит дастлабки вақтларда бироз қийналди. Институт ҳарбий кафедрасида олган билими камлик қилди. У кўп ўқиши, ўрганиши керак эди. Ўзининг тиришқоқлиги, ҳаракатчанлиги туфайли лейтенант Жўраев тезда оёққа турди.

У бажариши лозим бўлган вазифалар талайгина. Бироқ улардан энг асосийси одамлар билан ишлаш, уларнинг маиший шароити, озиқ-овқат, кийим-кечак, таъминоти масалаларидир. Аскар йигитлар нима еб, нима ичишди, қандай кийинишган — офицернинг иш куни шуларни назорат қилишдан бошланади. У бусиз барча жанговар — ўқув вазифаларини сифатли бажариб бўлмаслигини яхши тушунади.

Ҳарбий жамоада унинг аъзолари ўртасида ҳамжиҳатликни йўлга қўймасдан туриб, жанговар тайёргарликда яхши натижага эришиб бўлмайди. Лейтенант Жўраевнинг барча ишлари жамоада ҳарбий ҳамкорлик шароитини яратишга қаратилган. Аҳволни тўғри баҳолай билиш ва масъулиятли дақиқада тўғри қарор қабул қилиш — унинг фаолиятининг асосини ташкил қилади. У келиб чиқадиган ҳар қандай баҳс-мунозарани ошкора, фақат зобитлар иштирокида эмас, балки зарур бўлса, аскарлар ва сержантлар иштирокида ҳал этади. Чунки шошма-шошарлик билан чиқарилган хулоса ишга зарар қилишини яхши билади.

Лейтенант Жўраев ҳар бир аскарга унинг ўзига хос хусусиятларига қараб муомалада бўлади. Уларнинг ота-оналари билан мунтазам алоқа қилади. Ана шу мақсадда тез-тез улар билан учрашувлар ўтказиб туради. Бу учрашувлар давомида ота-оналарга фарзандлари қандай хизмат қилишаётгани ҳақида ҳикоя қилади. Аскар оилалари билан мунтазам алоқа ўрнатилганлиги зобитларга солдатларни тарбиялаш билан боғлиқ кўпгина мураккаб вазифаларни ҳал этиш имконини беради.

Ижтимоий-сиёсий тайёргарлик бўйича ўтказиладиган ҳар бир машғулот лейтенант Жўраев учун жадвал бўйича ўтказиладиган шунчаки тадбир эмас, у бу машғулотларда шахсий таркибга республикамиз ҳаёти ва унинг ташқарисида рўй бераётган воқеалар ҳақида фойдали ахборотлар беради. Уларни бўлим ҳаёти ва жангчилар олдида турган вазифалар билан боғлайди. Бу эса солдатлар она Ватаннинг ишончли ҳимояси учун ўз масъулиятини ҳис этишларида ижобий самара беради.

Маълумки, ҳар қайси жамоада ҳам илғорлар ва қолоқлар бор. Ротада қолоқлар бўлмаслиги керак. Лейтенант М. Жўраевнинг шиори ана шундай. Бу эса барча жанговар-ўқув вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш имконини яратади. Илғорлар қолоқларга ёрдам қўлини чўзиши керак. Шунинг учун лейтенант раҳбарлик қилаётган жамоада у ёки бу сабаб билан орқада қолганларни илғорлар оталиққа олишган. Илғор тажрибаларни оммалаштиришда деворий газета, рота фаолларидан фойдаланишяпти.

Кўпқиррали, самарали тарбия воситалари ва услубларидан фойдаланиш яхши натижа бермоқда. М. Жўраев раҳбарлигидаги рота қисмдаги энг яхши роталардан бири ҳисобланади.

**Николай АЛЕКСЕЕВ,
подполковник.**

** Қўшиқ сеҳри*

НАВРЎЗДА ТУҒИЛГАН БАХШИ

БУТУН борлиқ қишнинг қировли кунларини ортда қолдирганда табиат сеҳру синоатини худди келинчак сингари кўз-кўз қилади. Бодом ва ўрик гуллари товусдек товланиб кентликка ўз ифорини таратган. Тўрткўлнинг Оқбошли қишлоғида Наврўз байрами куни Мурод бахшининг оиласида ўғил дунёга келди. Бу хонадон севинчи улуғ айём — Наврўз шодиёнасига қўшилиб кетди.

Ёшлигидан санъатга чанқоқ Рўзимбек мактабдан қайтиши билан ҳолироқ жой топиб, онасидан базўр ундирган дуторини чертиб, бобоси ва отасидан ўрганган достон ва термаларни ўзича хиргойи қиларди. Отаси Мурод бахши, онаси Сафаргул момонинг отаси Амин бахши Ўзбекистон ва Туркманистон халқлари ўртасида обрў-эътибор топган таниқли бахшилардан эди. Улар ижро этган «Ҳурлиқо ва Ҳамро», «Гўрўғли ва Бозиргон», «Ошиқ Ғариб», «Ошиқ Маҳмуд» «Юсуф ва Зулайҳо» тингловчиларни мафтун этган. Ўша сеҳрли достонлардан, куй ва қўшиқлардан баҳраманд бўлган қонига бахшичилик она сути билан сингади. Шунинг учунми, андишали, тиришқоқ ўғлининг ҳаракати ота-она қалбига ғурур соларди.

Нурли ҳаёт кучоғида кам-кўстсиз, бахтиёр ўсаётган Рўзимбек отанинг шодлиги узоққа чўзилмади. Ўн ёшида онасидан, бироздан кейин эса отасидан жудо бўлди. Аммо яхши одамларнинг кўмагида олдин Хўжайли, кейин Шаббоз, Қўнғиротдаги болалар уйига жойлаштирилди.

— Мен қўшиқ ва достон куйлашни отамдан ўрганганман, — дейди Рўзимбек бахши. — Отам қўшиқ ўргатиш билан бирга кўп насиҳат ҳам қиларди. «Бахшилар халқ дилидагини куйлайдилар. Бундай одамлар ҳеч қачон хор бўлмайди. Ҳамиша халқ ардоғида, ҳурматида юради. Ўғлим, бахшиликни қадрла», дерди.

Тақдир тақозоси билан бундан 45 йил муқаддам Рўзимбек Тошкентга келди. Мактабда таҳсил кўраётган пайти бахшиларнинг республика мусобақасида қўшиқ айтиб, совриндор бўлди. Бу унга санъат ўчоқлари эшигини очиб берди. Пойтахтда таниқли мусиқашунос Иброҳим Ҳамроев ва шоир Султон Акбарий дастлаб мусиқа билим юртига, кейин эса Ўзбек Давлат консерваториясига кириб ўқишни маслаҳат беришди. Мусиқий илмларни ўргангач, Муҳиддин Қориёқубов номли Ўзбек Давлат филармониясида чолғу асбоблари оркестрида ишлади. Кейинчалик Мухтор Ашрафийнинг тавсияси билан Ўзбекистон телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитети халқ чолғу асбоблари оркестрига дирижерлик қилди. 36 йил Ҳамза номли мусиқа билим юртида ёшларга мусиқа илмидан сабоқ берди. Шу йиллар мобайнида унинг қатор достонларини пластинкаларга ёзиб олишди.

Мусиқа илмини ўрганиш маҳоратни юқори даражага кўтаришга ҳамда янги куй-қўшиқлар, халқ йўлида айтиладиган термалар ижод қилишга олиб келди. Қолаверса, бахши санъат борасида бир қатор шогирдлар етиштирди. Кўпгина жойларда сафарларда бўлди.

— Дарҳақиқат, бахшилик санъатининг энг қадимий, энг ибтидоий тури десам янглиш бўлмас, — дейди бахши. — Хомер ҳам ибтидоий дунёнинг бош достончиси эди. Ҳозирги турли-туман ашулачилик, қўшиқчилик, куйлаш тури борки, бари бахшиликдан униб чиққан.

Бахшилар халқ оғзаки ижодини яратибгина қолмай, уни минг йиллардан буён авлоддан авлодга етказувчи тирик кўприклар ҳамдир. Ўрта Осиё халқларининг барчасида бу санъат қадим-қадимдан ривож топган. Қозоқлар оқин, ўзбеклар бахши, қорақалпоқлар жиров деб атаган кишилар йиллар давомида ўзларининг бир-бирига ўхшамайдиган, бир-бирини такрорламайдиган мактабларини яратишган. Ҳозирги вақтда Қамай, Тўрткўл, Нурота, Ургут, Хоразм, Нарпай, Чироқчи, Сариосиё, Бойсун, Қўнғирот каби район ва қишлоқларда қадимий санъатнинг давомчилари бор.

Ана шулардан бири Рўзимбек Муродов «Алпомиш», «Гўрўғли ва Бозиргон», «Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам», «Кунтуғмиш», «Нажиб ўғлон» каби 20 дан ортиқ халқ достонларини қарийб 40 йилдирки, эфирда, экранда, меҳнаткашлар билан учрашувларда куйлаб келмоқда. Рўзимбек бахши шоира Эътибор Охунова билан ҳамкорликда «Фидойи» номли достон ҳам яратган. Унга шу куй басталаган.

Озарбайжонда бахшичилик санъати ҳавас қиларли даражада. Халқ йиғинлари, катта-катта анжуманлар бахшилар иштирокисиз ўтмайди. 1984 йили Рўзимбек бахши Бокуда Озарбайжон бахшиларининг IV қурултойида Ўзбекистондан вакил бўлиб қатнашди. У ерда ошуқлар (бахшилар) ижодига катта аҳамият берилади. Бизда ҳам ақалли Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси қошида бахшилар шўъбаси тузилиб, достончилик санъатига эътибор қаратилса нур устига нур бўларди, деган хаёлга борганди ўшанда бахши.

Бугунги кунда Рўзимбек Муродовнинг ишидан, оиласидан, фарзандларидан кўнгли тўқ. Хизматлари мамлакатимиз раҳбарлари томонидан муносиб тақдирланган. Унга «Ўзбекистон халқ артисти» фахрий унвони берилган.

1992 йили «Турон» ижодий уюшмаси қошида «Муродбахш» миллий дастасини тузган Рўзимбек бахши бу йилги Наврўз айёми кезларида ҳам халқ дилидаги қўшиқларни куйлаб қалбларга завқ ва шавқ бағишлади.

Ғулом ПРИМОВ.

СУРАТДА: Ўзбекистон халқ артисти Рўзимбек бахши Муродов.

** Китоб жавонингизга*

ЗАҲИРАЛАР ҲАҚИДА РИСОЛА

«НУР» ижодий уюшмаси ва «Фан» нашриёти томонидан Тошкент давлат техника университети нефть ва газ факультети доценти А. Мавлоновнинг «Нефть-газ кони геологияси ва уларни қазиб чиқаришнинг геологик асосланиши» деб номланган дарслиги чоп этилди. Бу қўлланма иккинчи ва учинчи курс талабаларининг нефть-газ конларини қазиб чиқариш ва ишлатиш ҳамда уларни қидириб топиш бўйича билимларини бойитади.

Китоб муаллифи кўп йиллар давомида республикамиз нефть конларини қазиб чиқариш жараёнини таҳлил қилиш билан шуғулланган. Жумладан, нефть конларидаги нефть берувчанлик ҳамда уларга таъсир қилувчи омиллар ҳамда нефть берувчанликни ошириш чоралари устида ишлаган.

Ҳозирги кунда нефть конларидаги нефть берувчанлик дунё миқёсида паст даражада эканлиги маълум. Аксарият ҳолларда ер бағридан олинаётган нефть миқдори унинг умумий заҳираларининг учдан бирига тўғри келиб, қолган қисми ер бағрида қолиб кетмоқда. Республикамиз конлари бағрида ҳам чиқарилиши мумкин бўлган анчагина нефть мавжуд. Муаллифнинг камина ва бошқа мутахассислар билан ёзган монографиясида «Ўзбекнефть» бирлашмасига тавсия қилинган айрим конлар нефть берувчанлигининг таҳлили кенг ёритилган.

Дарсликда нефть уюмларини ишга туширишда янги усуллар ва уларни қўллашнинг геологик асосланиши деб номланган боб бўлиб, ҳозирги мавжуд янгиликлар ҳақида қисқача маълумотлар берилган. Бу усулларни эски конларда кенг кўламда қўллаш уларнинг кўпчилигини жонлантириш имконини берган бўлур эди, деган фикрдамиз.

Бундан ташқари, китобдаги нефть ва газ заҳираларини ҳисоблаш, нефть конларини ишлатишда сув ҳайдашнинг қўлланиши, нефть-газ конларини ишлатишни назорат қилиш, нефть ва газ конларини ишлатишда ер ости бойликлари ҳамда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш каби боблар нефть ва газ саноати ходимлари учун жуда фойдалидир. Бу мавзуларни ёритишда муаллиф мавжуд маълумот ва адабиётлардан ташқари ўзининг кўп йиллик илмий ва педагогик тажрибаларидан ҳам усталик билан фойдаланган. Китоб ўзбек адабий тилида анча равон, тушунарли қилиб ёзилган.

**Анвар МУҲИДОВ,
доцент.**

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ» ТОШКЕНТ ИП-ГАЗЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ҚОШИДАГИ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Тошкент шаҳрида қайд қилинган 18 ёшдан 30 ёшгача бўлган хотин-қизларни

ТЎҚУВЧИ, ИП ЙИГИРУВЧИ; тароқлаш, айлантириш, пишитиш, ўраш ускуналарининг ОПЕРАТОРИ

ИХТИСОСЛАРИ БЎЙИЧА ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 4 ойдан 8 ойгача.
Машғулотлар — ҳар ойнинг 15- ва 30-кунида бошланади.

Ўқишнинг 1- ва 2-ойида 2500 сўм, 3- ва 4-ойида 1750 сўм, қолган ойларда — 1000 сўм ва 100 фоиз иш ҳақи қўшиб тўланади.

Дарсларни яхши ўзлаштирган ва намунали хулқ-атворга эга бўлган талабаларга стипендияга қўшимча равишда 100 фоиз мукофот пули тўланади.

Ўқувчиларга ҳар бир иш, ўқиш кунига 35 сўмлик овқат талонлари берилади.

Бирлашма ишчиларининг ойлик иш ҳақи 8000 сўмдан 20000 сўмгача боради.

Маъмурият ишчилар ва ўқувчилар учун қулай ижтимоий шарт-шароитларни яратиб берган. Бизнинг комбинатимиз мустақил бир шаҳарча бўлиб, унда ҳамма-ҳамма нарсалар муҳайё. Масалан, тиббий-санитария қисми, поликлиника, сиҳатгоҳ (профилакторий), спорт комплекси, Маданият саройи, ошхоналар, сабзавот ва озиқ-овқат дўконлари, буғ ҳаммоми, пардоз-андоз (парвариш) салонлари, сартарошхоналари бўлган маиший комплекслар мавжуд. Комбинатда танқис моллар, озиқ-овқат маҳсулотлари сотилади. Тошкент денгизида ва тоғ ён бағрида катталар ва болалар учун дам олиш масканларимиз бор.

Биз Сизларни қуйидаги манзилда кутамиз: ТОШКЕНТ ШАҲРИ, ЯККАСАРОЙ РАЙОНИ, А. ҚАҲҲОР КЎЧАСИ, 34-уй (2, 57, 80, 97-автобуслар; 17, 25-маршрутли таксининг «Билим юрти» бекати).

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 55-44-85, 55-44-96.

«ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ» ИЖАРАДАГИ ТОШКЕНТ ИП-ГАЗЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

АЗИЗ ЁШЛАР!

Агар сиз Ўрта Осиёдаги энг йирик корхоналардан бири бўлмиш Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилмоқчи ва машинасозлик олий билимгоҳида таълим олмоқчи бўлсангиз

8-ТАЖРИБАВИЙ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА ЎҚИШГА КЕЛИНГ!

Бу ерда Сиз учиш аппаратларини йиғувчи-чилангар, механика-йиғув ишлари чилангари, саноат ускуналарини таъмирловчи чилангар, рақамли дастур воситасида бошқариладиган дастгоҳларнинг оператори, токарь, фрезерчи, кенг қамровли дастгоҳчи касбларини эгаллаб чиқишингиз мумкин.

Таълим ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. 9-синфларни битирувчилар тажрибавий гуруҳда ўқийдилар ва 2 йил давомида ўрта маълумот ҳамда касб эгаси бўладилар.

Бир йиллик гуруҳлардаги 9-синф битирувчилари ишчи малакасини эгаллайдилар.

11-синфларни битирувчилар ойига 1900 сўм миқдорида стипендия олиб ўқийдилар ва 6 ой давомида касб эгаллаб чиқадилар.

Ўқиш даврида ўқувчилар овқат, кийим-бош билан таъминланадилар. Улар Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли пансионат ва профилакторийда дам олиб, соғлиқларини мустаҳкамлашлари мумкин.

Ўқиш вақти меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини «аъло» баҳолар билан битирганлар машинасозлик олий билимгоҳига ва ўқувчилик билим юртига ўқишга юбориладилар.

Совет Армияси сафларида муддатли ҳарбий хизматни ўтаб қайтган бошқа шаҳарлик ўқувчиларга ётоқхонадан жой берилади.

Билим юртига қуйидагича борилади: 10, 23, 27-трамвайлар; 18, 48, 97-автобуслар; 1, 10, 14, 18, 24-троллейбусларнинг «Турон» меҳмонхонаси» бекати.

Манзилимиз: 700128, Усмон Юсупов кўчаси, Авиация тор кўчаси, 10-уй. Телефон: 41-75-54.

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

И. Усмонов кўчасида канализация тармоғи ётқизилиши муносабати билан

1993 ЙИЛ 22 АПРЕЛДАН БОШЛАБ ИККИ ОЙ МУДДАТГА 94-АВТОБУС ЙЎНАЛИШИ ЎЗГАРТИРИЛАДИ ва икки томонга А. ТЎҚАЙ кўчаси ва УСМОНОВ кўчасининг 1-тор кўчаси орқали ТАШКИЛ ЭТИЛАДИ.
Маълумот олиш учун телефон — 34-89-69.

«ТАШГОРПАССТРАНС» ДАВЛАТ УЮШМАСИ.

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР:
хатлар — 33-29-70;
эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Буюртма Г—173. 19899 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30

■ Босмага берилди 11.30. Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6